

PANGANDUS**Luminor: me ei koonda raha pärast**

Luminori sõnul ei koonda nad kulude kokkuhoidmiseks ning vaja on teha hoopis investeringuid. Sel aastal kavatseb Luminori pank koondada 800 töökohata, praegu on kontsernil Baltikumis ligi 3000 töötajat. ▶ 6-7

LAIENEMINE**Noorus SPA plaanib miljoneid investeerida**

Paberite järgi miinuses Noorus Spa Hoteli omanikel on tohutult laienemisplaan, näiteks lootsid nad tuntud ettevõtja Ain Hanschmidt firmalt osta Tallinnas asuvat Pirita TOPi. Lõpuks ostmisest siiski loobuti. ▶ 8-9

INVESTOR**Millal ärkab krüptoturg surmaunest?**

2018. aasta tõi krüpto investori tele masenduse. Bitcoin on tunnistatud surnuks juba 339 korda. Altcoinide ja tokenite hinnad käivad bitcoini tõusude ja langustega agaralt kaasas. Kas seekord on pidu läbi? ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▲**Endine riigiprokurör läheb koolitusfirmasse**

Detsembris ameti maha pannud riigiprokurör **Steven-Hristo Evestus** jätkab küberturbeettevõttes CybExer Technologies. Evestus hakkab martsist juhtima ettevõtte äsja loodud õigusvaldkonda. Tema eestvedamisel hakatakse välja töötama ja arendama e-õppe platvorme, mis aitavad võidelda korruptsiooni ja rahapesuga ning kursis olla andmekaitse regulatsioonidega. Viimase aasta jooksul on CybExer Technologiesi meeskonnaga liitunud mitu Eesti julgeoleku- ja küberturbevaldkonna tippspetsialisti.

▶ Loe lisaks lk 9

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Teisipäev, 5. veebruar 2019
nr 24 (6090) 3,90 eurot

EUR/USD
1,143 ▼

USD/EUR
0,875 ▲

EUR/SEK
10,412 ▲

EUR/RUB
74,940 ▼

Nord Pool
55,53 ▲

Euribor
-0,235

PANGAD

Laenu ei saa

Eesti pangad on muutunud uute kaubanduskeskuste rahastamisel väga konservatiivseks. Laenu saamiseks peab äriplaan tugev olema. ▶ 4-5

▲ Uusi kaubanduskeskuseid siiski kerkib. Colonna ehitab ühe sellise Tallinna Koplisse kunagise Rahu kino asemele. FOTO: LIIS TREIMANN

KUULA Äripäeva Raadiot sagedusel 92,4 MHz. ▶ Raadiosaated on järelkuulatavad www.aripaev.ee/raadio

Häid majandusmõtteid hoiab liinil Tallink! **TALLINK**

TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS

Suur Hiina vend jälgib meid

7.00-10.00 "Hommikuprogramm". Kesken-dume peasjalikult meid ümbritsevale vir-tuaalruumile. Saates räägib agiilsest tarkva-raarendusest Kristo Vaher, keda kutsutakse ka Eesti tehniliste operatsioonide juhiks ehk e-Eesti CTOks. Samuti tuleb stuudiosse Rapid-Security juhatuse esimees Vallo Põldma, kes selgitab, kuidas suur vend Hiinast võib meid juba praegu jälgida. Saadet juhivad Allan Raja-vee ja Kaspar Allik.

11.00-12.00 "Investor Toomase tund". Bör-sitoimetuse ajakirjanikud Kaspar Allik, Liina Laks, Anu Lill ja Indrek Mäe võtavad vaatluse alla hooga käimas oleva ettevõtete tulemuste hooaja. Vaatame üle peamised jaanuarikuised arengud turgudel ning arutleme muutuste üle investor Toomase portfellis. Teeme kuulajate-le puust ja punaseks, kuidas investor Toomas LHV aktsia ostuni jõudis ning mida investee-ringult on loota.

13.00-14.00 "Eetris on Tallinna Ülikool". See-kord on külas Tallinna Ülikooli loodus- ja tervi-seteaduste instituudi vanemteadur ning ran-dade ja rannikumere geoloog Hannes Tõnis-son. Saates räägime, kuidas ta suudab profes-sionaalsel tasemel täpset ralliilma ennustada, mida maailmamere tõus endaga kaasa on too-nud, kuidas kliima soojeneb, mil moel maan-dada looduslike riske majandustegevuse käi-gus, kasutades teadust ja eelkõige just geo-füüsikalisi meetodeid, ning kuidas Talsinki raudteetunnel mõjutaks Läänemere seisukor-da. Saadet juhib Liis Amor.

15.00-16.00 "Äripäeva fookuses". Kui tavali-selt näeme Andrus Vaarikut laval maski taga, siis selles saates räägib Vaarik ausalt ära, kes tema ise päriselt on. Presidendilt teenetemär-gi pälvinud näitlejal käis Linnateatris külas Ga-selli Kongressi programmijuht Kati Suun, kes otsis vastust küsimustele, kas südamele on po-liitika kohta ja milles peitub õnn.

► Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid hoiab liinil Tallink!

► Lasita Maja üle kümne aasta juhtinud Kaido Maisvee suun-dus ettevõtte nõukogusse. FOTO: SILLE ANNUK / POSTIMEES / SCANPIX

JUHTIMINE

Aiamajade tootja vahetas juhi välja

Hollandlastele kuuluvat aiamajade tootjat Lasita Maja pikalt juhtinud Kaido Maisvee asemele astus Marko Pärn.

MARGE VÄIKENURM,
KRISTJAN PRUUL
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

Varem saematerjali tootvas Toftanis toot-misjuhina töötanud Pärn asus üle kümne aasta Lasita Maja juhtinud Maisvee aseme-le eelmise nädala lõpus.

Kimbutav ajapuudus

Maisvee ise liikus Lasita Maja nõukogusse. "Kui keskenduksin ainult grupi ühe ettevõt-te tegevjuhtimisele, siis jääks mul ajast pi-sut vajaka," ütles Maisvee.

Pärn tuli algselt Lasita Majja tootmisjuhi kohale. "Ta on usaldusväärne järglane," märkis Maisvee. Kuna firma on viimastel aastatel investeerinud tootmismahu kasvatamisse, siis Pärna ülesanne on tootmist

efektiivistada. "Kui varem oli meil 300 ku-ni 350 tooteühikut, siis nüüd on see üle 600. Efektiivistamine tähendaks, et leiak-sime viisi, kuidas samasuguse efektiivsuse-ga pakkuda laiemat tootevalikut," selgitas Maisvee, millega uus juht tegeleb.

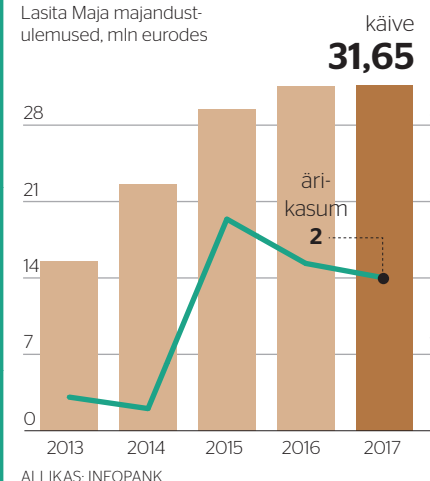
Edukate edetabelites

Lasita Maja sai tunamullu 31,7 miljoni eu-ro juures 2 miljonit eurot ärikasumit. Ta oli 2017. aastal Äripäeva hulgikaubanduse TOPis 30. kohal ja 2018. aastal Eesti eduka-mate ettevõtete edetabelis 260. kohal.

Hollandlaste Outdoor Life sai Lasita Maja omanikuks kolm aastat tagasi, kui Maisvee ettevõtte mitme miljoni euro eest müüs. La-sita Maja aktsiatest 40% kuulus hollandlas-tele juba 2014. aasta sügisel. "Tollasel müü-gil oli jätkuleping, et neil on võimalus tead-ud aja jooksul veel aktsiaid soetada, ja me järgisime seda," ütles Maisvee toona.

VÕRDLU
Käive viie aastaga kahekordistunud

Lasita Maja majandus-
ulemused, mln eurodes

AI I IKAS- INFOPANK

MEESKONNATÖÖ SEIKLUSED JA KOOLITUSED

www.360.ee

E.L.E.
RIKAAR

E.L.E. Rikaar OÜ
pakub raamatupidamist
KÕIGILE
(OÜ, MTÜ, SA, FIE, AS)

Võta ühendust:
info@rikaar.eu
www.rikaar.eu

645 4165

5649 4429

TEEME TÕSTUKID KEVADEKS KORDA

- UUED REHVID
- JÄÄNAELAD
- LUMEKETID
- LUMESAHAD
- HOOLDUS
- REMONT
- TÕSTUKIVAHETUS
- RENT

Tallinn +372 53040810
Tartu +372 53083083
Jõhvi +372 54004436
Pärnu +372 5029762

FORKLIFT.EE

TÕSTUKID
EHITUSMASINAD
LAOTEHNIKA

• Kasutatud masinatele garantiit!
• Hooldatud ja kontrollitud masinad!
• Võimalik ost ilma intressita osamaksetena tasumisega!

Äripäeva
teabevara
on nutiajastu
tööriist

www.teabevara.ee

UUS CITROËN BERLINGO VAN

PARIM. TÄPSELT NAGU SINA

CITROËNI 100. JUUBELI JA 100. WRC RALLIVÕIDU TÄHISTAMISE
PUHUL VÕIMSUSE PÄRAST MURETSEMA EI PEA

BlueHDi 75 PACK
hinnavõit kokku 3000 €

BlueHDi 130 PACK
hinnavõit kokku 5200 €

Erihind koos paketiga

14 900 €

Erihind koos paketiga

14 900 €

Mugavuspakett sisaldab lisaks standardvarustusele: konditsioneer, kesklukustus puldist, raadio, USB, Bluetooth, parempoolne liuguks, püsikiirushoidja ja kiiruse limitaator, juhiistme soojendus, juhiistme kõrgusregulaator, laeriül esiakna kohal, elektriline seisupidur, udutuled, PVC põrandakate kaubaruumis, 1+2 istmed.

INTERNATIONAL VAN
OF THE YEAR 2019

Hulgaliselt autosid kohe saadaval. Pakkumine kehtib laootodele kuni Rootsi WRC rallini või kuni autosid jätkub.
Fotodel olevad autod on illustratiivsed. Kombineeritud kütusekulu 4,0-4,4 l/100 km, CO₂ emissioon 109-116 g/km.

www.citroen.ee

TALLINN

Veho Eesti AS
Jälgimäe tee 1

Veho Eesti AS
Sõpruse 170

Renneks Kaubandus OÜ
Suur-Sõjamäe 36

TARTU

Veho Eesti AS
Tähe 110

NARVA

Sirtaki OÜ
P.Kerese 25

PÄRNU

Reval Auto Esindused OÜ
Tallinna mnt 87e

RAKVERE

Silberauto Eesti AS
Haljala tee 1

JÕHVI

Silberauto Eesti AS
Jaama 42a

KURESSAARE

Namset Auto OÜ
Kihelkonna mnt 8a

HAAPSALU

Auto&Service OÜ
Tallinna mnt 80

VILJANDI

Siller Auto AS
Tallinna tn 86

▼ Ettevõtja Ain Hanschmidt pole maha matnud plaani ehitada Lasnamäele suur kaubanduskeskus, kuid ankurentnikku pole ta seni leidnud.
FOTOD: ANDRAS KRALLA

LAENUD

Pangad uut kaubanduskeskust ei rahastaks

Eestis on panku vähemaks jäänud ja see avaldab turuosaliste hinnangul juba mõju. Teiselt poolt nähakse, et laenukraanid on kinni keeratud ja vähemalt kaubanduskeskuste ehitamiseks pangad tõesti enam laenu anda ei taha.

➤ **Ma arvan, et pangad on eelmisest kriisist õppinud.**

▲ Trigon Capitali juht Joakim Helenius oli laenuturu suhtes optimistlik. Ta tõdes, et pigem on hea, kui pangad on ettevaatlikud. Väärt projektid saavad Heleniuse sõnul niikuinii laenu. Tõsi, tema sõnul läks laenu saamine varem veidi libedamalt.

PILLE IVASK
pille.ivask@aripaev.ee

Äripäev

Eestis on viimasel ajal eri põhjustel turult kas täielikult või osaliselt lahkunud näiteks Versobank, Danske Bank, Nordea ja DNB. Konkurentsi vähenemine pangandusturul avaldab mõju kinnisvaraarendajatele, samas on ka kinnisvaraturul varasemast rohkem ebakindlust, mis pangad ettevaatlikumaks teeb.

“Pank ei tee enam isegi laenupakkumist”

Baltic Horizoni fondijuht Tarmo Karotam ütles investor Toomase investeerimiskonverentsil, et alanud aastal kukub kinnisvaraturul katus kaela ja seda pankade tõttu. “Finantseeringu saamine on muutumas väga keeruliseks,” rääkis ta. Karotam rääkis, et Eestist on lahkunud mitu panka ja seetõttu on raha pakkumine puudulik. Üks suur pank olevat talle hiljaaegu öelnud, et kaubanduskinnisvara nad enam üldse ei finantseeri.

“Ma mõtlen, et kui meile fondina laenu ei anta, siis mida veel arendajad ja väikeinvestorid tegema peavad – pank ei tee enam isegi laenupakkumist,” arvas Karotam.

Eesti Panga ökonomist Taavi Raudsaar nentis, et paari viimase aasta jooksul on suuri laene pakkuvaid panku Eestis vähemaks jäänud ja see tähendab, et ka konkurents on tagasihoidlikum. “Kinnisvaralaenu on aga valdavalt suured,” ütles ta.

Raudsaar ütles, et tõenäoliselt hindavad pangad kinnisvaraturgu viimaste aastate

kiirest kasvust tulenevalt riskantsemaks – üks tõestus on see, et eelmisel aastal tõusid pankade intressimarginaalid. LHV krediidijuht Rain Gontmacher ütles, et möödunud aasta 11 kuuga väljastati 9% enam eluasemelaene kui aasta varem samal ajal ja keskmine intress oli 0,1% kõrgem. “Intressimarginaali kasvu on tinginud eelkõige suurenenud laenuõudlus ning mõningane konkurentsi vähenemine,” ütles ta.

Kaubanduskeskuseks raha ei saa

Kui üldises plaanis ütlevad pangad, et laenu andmisega pole suurt midagi muutunud, siis kaubanduskeskuste arendamisele vaadatakse uue pilguga.

LHV krediidijuht Rain Gontmacher tunnistab, et arvestades praegust ja lähiajal lisanduvat kaubanduspinna mahtu, on LHV suuremate kaubanduskeskuste rahastamisel konservatiivsem. “Tänases konkurentsis ei piisa klientide meelitamiseks sarnase kontseptsiooni ja poodide valiku kopeerimisest,” ütles Gontmacher. Ühtlasi tuleb tema sõnul arvestada globaalse trendiga, et kaubanduskeskused konkureerivad üha enam internetikaubandusega. LHV kinnisvaralaenu tingimused ei ole siiski viimase aasta jooksul karmistunud ning ka laenu saamine pole keerulisemaks muutunud.

SEB kinnisvara finantseerimise grupi juht Priit Seeman tõdes, et uue kaubanduskeskuse ehitamiseks on praegu väga keeruline laenu saada, kuna turul on pakkumist palju ja risk, et nõudlus tulevikus kahaneb, on olemas.

Swedbanki kinnisvara ja ehituse osakonna juht Ero Viik ütles, et Swedbanki laenu tingimused ei ole muutunud, kinnisva-

Eluasemelaenude kasv aeglustub

Konkurents on vähenenud ka eluasemelaenude turul ning erakinnisvaraturg võtab hoo maha, prognoosivad pankurid.

SEB erakliendi segmendi müügijuht Evelin Tammearu ütles, et pank uuendas hiljaaegu eraisikute maksevõime arvestamise põhimõtteid. Valemis võetakse arvesse keskmise tarbimise summat, mis on kasvanud. Seetõttu võis osa kliente leida, et võimalik taotletav laenusumma on väiksemaks jäänud.

Eluasemelaenude kasv peaks Eesti Panga prognoosi kohaselt võrreldes praegusega veidi aeglustuma, kuna uusi eluasemeid lisandub vähem ja kinnisvaratehingute arv ei suurene enam endise hooga.

Ostjaid on vähem

Swedbanki kinnisvara ja ehituse osakonna juhi Ero Viigi sõnul on elukondliku kinnisvara mõnes segmendis näha küllastumise märke. Näiteks kallimate korterite järele on nõudlus taastunud, samas soodsama hinnaklassi korterite järele stabiilselt suur.

Eesti Panga ökonomisti Taavi

Raudsaare hinnangul suhtuvad pangad eluasemete arenduse üldjoontes konservatiivselt ning arendusprojektide rahastamiseks antud laenude maht on pigem tagasihoidlik.

SEB majandusanalüütik Mihkel Nestor tõdes, et kinnisvaraturu jahtumine on märgatav, kuid pankade roll selles on tõenäoliselt väike. Elukondlikku kinnisvara mõjutab tema sõnul demograafiline olukord, kus 1980ndate lõpul sündinud arvukas põlvkond on esimese kodu jõudnud juba soetada ning uusi ostjaid lisandub turule varasemast vähem.

Rekord jääb lõomata

Ärikinnisvara on Nestori sõnul aga viimastel aastatel üksjagu ehitatud ja tõenäoliselt on investorite optimism pisut jahatunud.

Eestis on praegu ehitusbuum – eelmisel aastal oli Eestis ehitusaktiivsus taasisesivumisjärgse aja suurim. Sel aastal peaks ehitusaktiivsus olema veidi rahulikum ehk mõeldunud aasta rekord jääb tänava ilmselt lõomata.

Kui meile fondina laenu ei anta, siis mida veel arendajad ja väikeinvestorid tegema peavad – pank ei tee enam isegi laenupakkumist.

Baltic Horizoni fondijuht Tarmo Karotam

ra finantseerib pank jätkuvalt ja portfelli vähendamise plaani pole. “Küsimus on selles, kas äriplaan vastab ootustele,” märkis Viik kaubanduskeskuste rajamise kohta. Selleks, et suurem büroohoone ja kaubanduskeskus saaks finantseeritud, on oluline rentnike olemasolu. “Pank ei finantseeri spekulatiivseid arendusi,” rõhutas Viik.

Tema sõnul on äriplaani juures oluline, et rendilepingud oleksid keskusel juba sõlmitud ehk ei juhtuks olukorda, kus keskus on valmis, aga rentnikke alles otsitakse. Vähem oluline pole see, et arenduse sisu oleks uudne, näiteks peaks rentnike seas olema brände, kes on Eestis uued.

Mõni idee on vinduma jäänud

Ettevõtja Ain Hanschmidt pole enda sõnul täheldanud, et pangad laenuandmisega kuidagi kitsimad oleksid. Hanschmidt, kes ütles veel möödunud aasta lõpus meediale, et pole maha matnud ideed Tallinna Lاسنامäele ehitada suur kaubanduskeskus, lausus nüüd, et keskusse pole õnnestunud suurt ankurritnikku siiski leida. Ta tõi välja, et katsetati näiteks küll Zaraga, ent kaubale ei saadud.

Viik lisas, et laenu saamist mõjutab ka see, kui palju laenu ettevõtjad võtta tahavad. Viimasel ajal on arendajad hakanud küsima laenu pea maksimummäära ulatuses.

See kõik pole aga pärssinud uute kaubanduskeskuste tekkimist. Colonna ehitab Tallinna Koplisse kunagise Rahu kino asemele kaubanduskeskuse. Tõsi, võrreldes suuremate keskustega on see hoopis pisem, üürivat pinda on 1400 ruutmeetrit. Keskuse ankurritnik on Maxima poekett.

Colonna finantsjuht Ülo Kallas ütles lae-

nuturu kohta, et pangad on mõnevõrra interesse tõstnud, ent samas on pankade huvi Colonna projekte finantseerida säilinud ja ei saaks öelda, et laenu ei pakutaks või pakutaks oluliselt väiksemas summas, kui on ettevõtte varem harjunud.

Uue kaubanduskeskuse kohta kostis Kallas, et plaanis on võtta küll pangalaenu, ent praegu ei ole projekt veel finantseerimise taotlemise faasis.

Ikkagi kasv, mitte kahanemine

Eesti Panga ökonomisti Raudsaare sõnul ei saa öelda, et pangad kinnisvarasektori laene ei väljastaks. “Eelmisel aastal kasvavas kinnisvarasektori väljastatud laenude jääk ligi 4%, mis on küll viimaste aastate keskmisest mõnevõrra vähem, aga arvestades varasemate aastate suhteliselt kiiret kasvu, polegi seda väga vähe,” ütles ta.

Laenuintressimäärad püsivad soodsad, kuigi keskmine intressimarginaal võib veidi tõusta. Eesti Panga hinnangul peaks Eestis tegutsevate pankade ettevõtetele väljastatud laenude jäägi kasvaks sellel ja kahel järgneval aastal olema 7–8%, samas, kui majanduskasv oluliselt väheneb, võib laenukasv ka madalamaks jääda.

Samuti tuleb tema sõnul arvestada, et viimase 15 aasta võrdluses on praegune laenu hind siiski väga madal ja arvestades inflatsiooni on soodsamate laenude reaalintress negatiivne.

Riske, mida tähele panna, siiski jagub. Gontmacher toob välja näiteks rahapoliitika normaliseerumise mõju aktsia- ja võlakirjaturgudele, USA proteksionistliku majanduspoliitika ning käimasoleva Brexiti-protsessi.

Territory Sales Representative Estonia

Corteva Agriscience™, is now looking out for our future Estonian colleague for our Baltic sales and marketing organization. As you will be Corteva Agrisciences face towards the Estonian market in the day to day you need to have a high degree of initiatives and personal leadership to provide effective and professional supports to the customers and farmers.

As the representative of Corteva you will be responsible for the overall development and management of Estonia and aligned with the stretched goals of Corteva Agriscience in Baltics. Your key responsibilities will be to promote and servicing Crop Protection products and you will continually work closely with the customers, farmers and other stakeholders to secure a successful demand creation of the strong innovative products offered by Corteva Agriscience to the farmers in Baltics.

Key Responsibilities

- While being a part of the new Baltic Corteva Crop protection team you will in the day to day manage and develop the customer platform and relations and by that achieve the goals for Corteva Agrisciences in Estonia.
- In the day to day responsible to support and train the customer, within customer meetings and field activities for customers and farmers to understand the benefits of the innovative crop protection products offered by Corteva Agriscience.
- While being a part of the strong Nordic and Baltic Corteva team with the strength of Agronomy-, Technical and the Sales and Marketing skills you will be a person whom effectively communicate and present customer benefits through a good technical understanding of the product line.
- Stay informed on local market trends, customer needs, competitive products.
- You will in the day to day work, benefit from your strong selling and communicative skills, while having a good understanding of farming and Plant protection products.

Qualification

- High level of knowledge and experience from the agricultural industry and expertise from plant protection or other related businesses.
- Solid understanding of agronomy, pesticide industry and customer's needs is highly desired.
- Demonstrated personal leadership and initiative, innovative and hardworking while being a teamplayer as a part of the Baltic business team.
- Good English communication skills and skilled in doing product presentations in front of customers and farmers using power point.

About Corteva Agriscience™

Corteva Agriscience™, Agriculture Division of DowDuPont (NYSE: DWD) is intended to become an independent, publicly traded company when the previously announced spinoff is complete by June 2019. The division combines the strengths of DuPont Pioneer, DuPont Crop Protection and Dow AgroSciences. Corteva Agriscience™ provides growers around the world with the most complete portfolio in the industry — including some of the most recognized brands in agriculture: TOMBO, MUSTANG, ZYPAR, LONTREL, PIXXARO, PRIMUS — while bringing new products to market through our solid pipeline of active chemistry and technologies. More information can be found at www.corteva.com.

Kindly forward application no later than Monday the 11th of February.

Application and CV to be forwarded to Managing Director Lars G. Dinesen (ldinesen@corteva.com).

Further info to the position feel free to contact Account Manager Ingrida Kazlauskaitė +370 618 77 780

Follow Corteva Agriscience™, Agriculture Division of DowDuPont on:

KES- KEN- DU!

Tulemuslike tööpäevade nimel loodud vaikuseruumid aitavad töördõmu tagasi avatud kontoritesse

• Modulaarne • Ratastel • Nutilahendustega • Eesti toode

silen

Tutvu ja koosta:
silenspace.com

PANGANDUS

Luminor: me ei koonda raha pärast

Luminori sõnul ei koonda nad kulude kokkuhoidmiseks ning vaja on teha hoopis investeeringuid.

KRISTEL HÄRMA,
KRISTJAN PRUUL
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

Sel aastal kavatseb Luminori pank koonda 800 töökohta, praegu on kontsernil Baltikumis umbes 3000 töötajat. Aasta jooksul koondatakse Eestis kokku 130, Lätis 250 ja Leedus 420 ametikohta.

Luminori privaatpanganduse ja varahalduse juht Gunnar Toomemets ütles, et kollektiivse koondamisega ei taha pank mitte kulutusi kokku tõmmata, vaid sulatada lõplikult kokku kolme riigi üksuste töö. Näiteks viiakse kõik kliendid üle ühisele tehnoloogilisele platvormile. "Kõik see nõuab kokkuhoiule vastupidi investeeringuid ja tähelepanu."

Sellest, kui suur on koondatute palkade pealt kokkuhoitav raha võrreldes koondamiskuludega, on Toomemetsa sõnul veel vara rääkida. Tema sõnul on vara rääkida ka selle mõjust kasumile. Turuliidriks saamise nimel tuleb neil aga tema sõnul muutada efektiivsemaks ja uuendada oma tehnoloogilisi lahendusi. Tema sõnul on vaja investeerida ka oma töötajatesse.

Toomemetsa sõnul on loogiline, et kui kokku viidi sisuliselt kuus organisatsiooni kolmes riigis, kaovad ära dubleerivad kohad. "Ametikohti koondatakse kõigil tasanditel üle panga," ütles ta ja märkis, et kui enne oli kolm sama eesmärgiga ametiposti igas riigis, siis nüüd on kolme asemel üks inimene, kes valdkonda juhib.

Efektiivsuse toob ka see, et üha enam tehakse pangatehinguid internetis ning tee-

VÕRDLUK
Suured koondamised

ettevõtte töötajate koguarv ja koondatute arv

2016		
Egeria Kinnisvara	93	93
VIRU RMT	195	93
GE Power Estonia	198	94
VKG OIL	542	214
PKC Eesti	600	542

2017		
NPM Silmet	505	65
Sprafil	66	66
Amphenol ConneXus	613	77
GoBus	104	87
G4S Eesti	2327	98

2018		
Versobank	71	71
Redeem Nordics	80	72
Marsalis Metall	76	76
TLG HOTELL	109	82
E-Profiil	155	155

130

Eestis töötavast ligikaudu 600 töötajast plaanib Luminor koondada selle aasta jooksul.

nindussaa lis keskendutakse Toomemetsa sõnul rohkem personaalsele nõustamisele.

Suurim hoop Leedus

Kui Eestis koondatakse 130 inimest, siis Lätis 250 ja Leedus 420 ametikohta. Leedus töötab ettevõttes 1300 inimest. Sealne Luminori juht Andrius Nacajus tunnistas, et käes on ühinemiste kõige raskem faas, kuid lihtsustatud struktuurid võimaldavad kokku hoida kulusid ning investeerida uutesse lahendustesse, vahendas Verslo Žinios.

Toomemets ütles, et selle põhjus on, et Leedus on Luminor kõige suurem. Ta märkis, et Luminor on 1,3 miljoni kliendi ja ligikaudu 3000 töötajaga suuruselt kolmas finantsteenuste osutaja Baltimaades ning Leedus oli neist eelmise aasta kolmanda kvartali seisuga 1300 töötajat. Enam nii

suurt koondamist pangal Toomemetsa sõnul plaanis ei ole.

Kuuldavasti on Luminori uus omanik Blackstone tehnoloogilised arendused seisma pannud ning eelistaks need sisse osta. Samuti võiks pank tulla välja uue nutipangaga.

Toomemets kinnitas, et pank tuleb sel aastal välja uute digitaalsete kanalitega, kuid millisel kujul need täpselt ellu viiakse, ei ole veel lõplikult selge.

Märgid olid õhus

Koondamiste ja restruktureerimise kavast andis mõista ka panga juht Erkki Raasuke septembris, kui Luminori suurosanikuks tuli USA finantskontsern Blackstone. Siis tões ta Äripäevale antud videointervjuus, et kahe panga kokkusobitamine

Pank ei taha mitte kulutusi kokku tõmmata, vaid sulatada lõplikult kokku kolme riigi üksuste töö. Kõik see nõuab kokkuhoiule vastupidi investeeringuid ja tähelepanu.

Luminori privaatpanganduse ja varahalduse juht Gunnar Toomemets

NASDOOR

WWW.NASDOOR.EE

Arno Orastu
tel: 5305 1905
arno@nasdoor.eeTÖÖSTUS JA
GARAAŽIUKSED
EESTI TOOTJALT

- TOOTMINE
- PAIGALDUS
- HOOLDUS
- REMONT

VÕLAKIRJAD

Magnetic MRO liigub börsi poole

ANU LILL
anu.lill@aripaev.ee

Kommertslennukite täisteenust pakkuv Magnetic MRO emiteeris 8 miljoni euro väärtuses võlakirju ja tahab need First Northi nimekirjas kaubeldavaks teha.

Võlakirjadega kaasatud kapitali kasutab Magnetic MRO samas sektoris tegutseva konkurendi omandamiseks ning tegevuse edasiseks laiendamiseks.

"Magnetic MRO areng on viimastel aastatel olnud väga kiire. Kasvust olenemata moodustame vaid murdosa oma tööstusharu kogumahust ja kasvupotentsiaali on palju, lisaks toetab meie plaane tööstusharu stabiilne kasv," rääkis Magnetic MRO tegevjuht Risto Mäeots.

"Oleme ambitsioonikas ja julge ettevõtte, kelle turg ei ole omaniku poolt geograafiliselt piiratud. Loodetavasti meie globaalne haare ja tõestatud edu

8

protsendi intressi pakub Magnetic MRO võlakirjadele, mis makstakse investorile kvartaalsete väljamaksetega.

saab investoritelt positiivse vastukaja," sõnas Mäeots, kelle sõnul on avalikule väärtpaberiturule sisenemine põhjalikult plaanitud samm ettevõtte pikaajalises strateegias.

Emissioon korraldati vaid valitutele

Ettevõtte korraldas 2018. aasta detsembris mitteamaliku võlakirjaemissiooni, milles osalesid valdavalt Balti institutsionaalsed investorid ja privaatpannade kliendid. Esmaemis-

siooni raames registreeris Magnetic MRO 8 miljoni euro väärtuses võlakirju. Kokku on võlakirjaemissiooni maht võimalik suurendada kuni 15 miljoni euroni.

Võlakirjad lunastatakse 21. detsembril 2021 ning investoritele makstakse 8% aastaintressi kvartaalsete väljamaksetega. Võlakirjaemissiooni korraldamist nõustasid Redgate Capital AS ja Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ.

Redgate Capitali kapitaliturude nõustaja Kristjan Petjärve sõnul on alternatiivturg First North kasvuettevõtetele hea hüppelaud börsi põhinimekirja jõudmiseks.

"Börsi järelevalve, avalikustamisele ja raporteerimisele seatud nõuded ning järelturu tehingute võimalus reguleeritud platvormil annavad investoritele täiendava turvatunde," sõnas Petjärve.

ja üleliigse mahalihvimine ei ole veel lõpuni jõudnud.

“Selle protsessiga me oleme alles esimeses pooles, kompleksust on palju, kolm riiki ja viis erinevat platvormi. Alles 12 kuu pärast on igas riigis üks tehnoloogiline platvorm, mille pealt saame uute asjadega välja tulla,” ütles ta.

Ametiühing oli arvestanud

Sellega, et Nordea ja DNB panga liitmisel jääb töötajaid lõpuks vähemaks, olid arvestanud ka töötajad. Töötajaid esindava Pro ametiühingu esimees Kadri Kangur viitas, et selle nimel sai jaanuaris 2018 allkirjastatud ka ametiühingu ja Luminori lepe, milles on kokku lepitud täiendavates koondamistasudes.

“Luminor Bank on Luminori ametiühin-

KOMMENTAAR
Koondatutel hea võimalus teha koos ettevõtte

LAURI KOOL
töötukassa kommunikatsioonispetsialist

Tööturg on pigem tööotsija poole kaldu, seega on hea aeg uuteks võimalusteks.

Töötuna registreeritud inimestele pakutakse töötukassas mitut võimalust – võib kaaluda uute oskuste õppimist, vananenud teadmiste värskendamiseks kursusi ja ka ettevõtjaks hakkamist. Alustava ettevõtja toetus annab võimaluse hakata enda tööandjaks ja kui ettevõtte loob mitu registreeritud töötut, on saadav toetus sellevõrra ka suurem.

Olukord tööturul on selline, et kõik otsivad kuldsete kätega töömeest. Just nn sinikraede on pakkuda rohkem töökohti. Ligi 80% vahendatavatest töökohtadest on sinikraede ja 20% valgekraede ametid. Samas on registreeritud töötute seas ikkagi rohkem just sini-
kraesid (70%).

Luminor võttis töötukassaga ühendust juba eelmistel nädalatel, et kogu protsess vastaks seadustele, koostöö on olnud väga sujuv. Täna saabus ka ametlikult kollektiivse koondamise teavitus. Kokku on lepitud, et märtsis toimub Luminori töötajatega mitu kohtumist, räägitakse töötuna arvele võtmisest, kohal on karjäärinõustaja, toimub töötuba.

Viimastel aastatel on keskmiselt 1500–2000 koondamist. Spetsialiste ja juhte on nende seas suhteliselt vähe.

◀Sel aastal kavatakse Luminor pank koondada 800 töökohta, praegu on kontsernil Baltikumis umbes 3000 töötajat.

FOTO: ANDRAS KRALLA

gu usaldusisikuid koondamisest korrektselt teavitatud. Nii usaldusisikud kui ka Pro ametiühing töötavad selle nimel, et koondamise negatiivset mõju Luminori töötajate ja nende perekondade jaoks minimeerida,” ütles Kangur.

“Loodame, et pikaajsete ja lojaalsete töötajate koondamisel leiab Luminor täiendavaid võimalusi, kuidas tagada koondatud töötajate ja nende perekondade majanduslik ja sotsiaalne turvatunne,” lisas ta.

Luminori 3000 töötajast on Eestis ca 600. Seega on loogiline ja ootuspärane, et Eestis on koondatavate arv väiksem. “Kahjuks meie teada ei ole Läti ja Leedu Luminori töötajatel toimivat ametiühingut ega muud töötajate esindusorganisatsiooni, seega ei oska Läti ja Leedu koondamisolukorda täpselt kommenteerida,” lisas Kangur.

AUTOMÜÜK
Aasta algas langusega

Jaanuaris tegi Eesti uute sõiduautode turg läbi kerge languse, teatas Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Liit.

Jaanuaris müüdi Eestis 2186 uut sõiduauto ehk 10,7% vähem kui möödunud aasta jaanuaris. Tuleb aga tähele panna, et mullu jaanuaris kasvas turg üle 23,6% ja näiteks 2017. aasta jaanuariga võrreldes müüdi tänavu ligi paarsada uut sõiduauto rohkem.

AMTEL prognoosis tegevjuht Arno Sillati sõnul 2019. aasta alguseks eelmise aastaga võrreldes teatud langust. “Põhjuseks oli läinud aasta esimestel kuudel toimunud aktiivne ettevõtete autode vahetamine ökonoomsemate vastu. 10protsendiline langus on siiski väiksem, kui eeldasime, ja see laseb aastat jätkuvalt stabiilseks ja rahulikuks hinnata.”

Segmentidest olid jaanuaris kõige populaarsemad keskmised maasturid, milliste osakaal oli 24,5%, ning järgnesid väiksemad keskklassi autod (19,4%) ja väiksemad maasturid (16,7%). Hübriidautosid läks kaubaks 166 ja elektriautosid 8. Kogu sõiduauto impordist moodustasid uued autod 59%.

Automarkidest oli edukaim Škoda, mida müüdi 309. Järgnesid Toyota ja Volkswagen, vastavalt 229 ja 218 uue sõiduautoga. Mudelite tippu tõusis Citroën Berlingo 105 autoga.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT
Ifo: euroala majanduse tulevik muutub tumedamaks

Saksamaal tegutseva majandusuuringute instituudi Ifo euroala majanduskliima indeks kukkus sügavasse miinusesse, langenud on ootused lähiaja majanduskasvule ning euroala inflatsioon jääb tänavu 1,7 protsendi juurde. Hinnangud majanduskliimale, praegusele situatsioonile ning lähitulevikule viisid Ifo majanduskliima indeksi 6,6 punktilt -11,1 punktile, mida pole nähtud 2014. aastast saadik, teatas instituut. Kõige kiiremini on langemas prognoosid Prantsusmaal ja Belgias, hinnang majandusolukorrale Itaalias on väga madal, kuid lähitulevikus loodetakse seal pigem kerget stagnatsiooni.

Riik RKASist dividendi ei võta

Sel aastal riigil RKASist dividendi võtta pole plaanis, positiivsed rahavood jäetakse tulevikuarbeks reservi või lähevad võlgade tagasimaksmiseks. “Tänavu on investeringute maht võrreldes varasemaga väiksem ning rendina või mittevajaliku vara müügist saadavad vahendid akumuleeruvad, mida saab kasutada varem võetud laenude tagasimaksmiseks või täiendavateks investeringuteks ja remontideks tulevikus. Dividendi ei plaanita sel aastal RKASist võtta,” kommenteeris RKASI üldkoosoleku ehk rahandusministeeriumi pressiesindaja Kristina Haavala. 2017. aastal teenis Riigi Kinnisvara AS 106,2miljonise käibe juures 17,8 miljoni eurose ärikasumi.

Deloitte Eesti juht lahkub ametist

Juulis lahkub finantsteenuste ettevõttest Deloitte Eesti selle pikaajgne juht Veiko Hintsov, kes on ettevõttes töötanud rohkem kui 23 aastat, sellest 12 aastat ettevõtte juhina. Hintsov täidab oma seniseid rolle Deloitte Eestis kuni auditi hooaja lõpuni 30. juunil. Auditi valdkonna juhtimise võtab üle Deloitte Eesti Auditi direktor Erki Usin ning Kristine Jarve jätkab tööd Deloitte Eesti juhina.

ELUKESKKOND

Putini maineprojekt: Venemaa linnad moodsamaks kui läänes

Venemaa presidendil Vladimir Putinil on plaan muuta riigi linnad elamisväärsaks, et ääremadele eluvalim sisse aidata ja hoida tagasi massilist kolimist pealinna, kirjutas Bloomberg.

Viimase kümne aastaga on Putinil õnnestunud kodumaal jääda populaarseks oma välismaa “seiklustega”, nagu sissetungid Ukrainasse, Süüria pommitamine ja uhkeldamine uute relvasüsteemidega, mis võivad ohustada Ameerikat. Viimasel ajal on aga kehv majandus ja pensioniea tõstmise kriis andnud populaarsusele hoobi ja surunud reitinguid allapoole.

Kas linnade renoveerimine ja moderniseerimine tooks Putini jälle venelaste lemmikute esirinda? Viimasel neljal aastal eraldas riik üksi Moskvale 2,1 triljonit rubla (31,7 miljar-

dit dollarit). Pealinna kiire moderniseerimine tekitas suurt kadedust ülejäänud riigis, kus toimus vaid üksikuid arendusi, nimelt Sotši linn 2014. aastal olümpiamängudeks ja käputäis linnu 2018. aasta FIFA maailma-meistrivõistluste jaoks.

Väljaspool Moskvat aitab eraldatud raha nüüd üles vuntida 40 väiksemat Vene linna, sealhulgas ajaloolisi linnu Venemaa lääneosas, kokku 23 miljoni elanikuga, ulatudes Euroopast Kaug-Idasse. Raudteede, tänavate ja väljakute ümberehitusteks kulub igal aastal umbes 1,5 miljardit dollarit.

Muresid on veel

Samal ajal on Venemaa elanikud mures tervishoiukulutuste kärpimise ja pensioniea tõstmise tõttu ning teadmata on see, kui kaugele võib inimeste kan-

natus minna enne katkemist. Valitsuse heaks töötav poliitiline konsultant Abbas Galjamov ütles, et inimesed muretsesid muidugi eelkõige elukvaliteedi ja baastingimuste pärast.

Mis puudutab aga linnade uuendamise tõukejõudu, siis selleks on venelaste ambitsioon ületada läänemaailma linnu. “Nad on reisinud terves Euroopas ja neile meeldis seal. Nüüd tahavad nad, et Venemaal oleks kõik veelgi parem,” rääkis Galjamov.

Putini ideel on jumet ja suurlinnadesse kolimise trend hakkab pingutuste järel tasapisi ümber pöörduma. Eelmisel aastal avaldatud Maailmapanga analüüs viitas näiteks Iveri piirkonna maksutulude olulisele suurenemisele pärast kiirraudteevõrgu loomist.

ÄRIPÄEV.EE

NÄITA, ET ARMASTAD.
14. VEEBRUAR, VALENTINIPÄEV

Kõrvarõngad, teemantide kogukaal 2x0,25 ct, plaatina.

e-Jewels online

PRIVAATNE SHOWROOM, DISKREETNE, PERSONAALNE, TURVALINE, LIHTNE, SERTIFITSEERITUD TEEMANDID.

e-Jewels®
PASSION & LOVE

Sinu väärisehete e-pood
shop@e-jewels.ee, +372 6 609 609 • www.e-jewels.ee

LAIENEMINE

Hanschmidt krunti noolinud Noorus SPA plaanib miljoneid investeerida

Paberite järgi miinuses Noorus Spa Hoteli omanikel on tohutult laienemisplaan, näiteks lootsid nad tuntud ettevõtja Ain Hanschmidt firmalt osta Tallinnas asuvat Pirita TOPi.

DMITRI FEFILOV
dmitri.fefilov@aripaev.eeДеловые
Вестности

Ettevõtte pidas isegi läbirääkimisi ja tellis hotelli tehnilise auditi, kuid lõpuks ostmist siiski loobuti, kuna objekt on muinsuskaitse all, see aga oleks nõudnud täiendavaid investeeringuid. 2018. aastal müüs hotelli omanik AS Infotara Pirita Spa hoopis ettevõttele Purje Vara OÜ.

See aga ei tähenda, et Narva-Jõesuus asuv Noorus Spa Hotel on laienemisplaan pealinna maha matnud, kinnitas Noorus Spa Hoteli juhataja ja Noorus OÜ juhatuse esimees Filipp Dolžkov. Omanikul on kavas lähiaastail eraldada uuteks investeeringuteks soliidne summa.

EAS ei anna raha, siis teeme ise

Muu hulgas tahetakse sellel aastal alustada Narva-Jõesuus veekeskuse ehitamist. "See on mulle valus teema. Oleme üritanud EASilt kolm korda raha saada, kuid nad ei soovi meile millegipärast vastu tulla. Ja me otsustasime, et ehitame ise," rääkis Dolžkov veekeskuse ehitamisest, mille plaan

valmis juba mitu aastat tagasi. Veekeskuse 1500–1800 ruutmeetri suurune hoone kavatakse ühendada praeguse Noorus SPAGA. Ehitusega plaanitakse alustada juba sellel aastal, kuid palju sõltub Narva-Jõesuu linnavalitsusest.

"Kui linnavalitsus tuleb meile vastu ja vaatab meie projekti operatiivselt läbi ja annab ehitusloa, alustame aprillis," ütleb Dolžkov. Tema arvestuse kohaselt võiks uus veekeskus valmida juba 2020. aasta suvehooajaks.

Plaan on tohutult

Omaniku investeeringud veekeskusse ja teistesse Noorus Spa Hoteli ja Liivarand SPA Hoteli projektidesse moodustavad sel aastal umbes 5,5 miljonit eurot.

2016. aastal, Narva-Jõesuu Meresuu Spa & Hoteli pankrotistumise ajal, kaalusid nad Dolžkovi sõnul võimalust hotell ära osta. Kui selle asemel soetati 2017. aastal Liivarand. Uus hotell restaureeriti ja avati juba sama aasta sügisel.

Dolžkov nimetab ettevõtte muude plaanide hulgas Narva-Jõesuu pargiala loomist, mis ühendaks Noorus Spad ja Liivaranda. "Kuid selle projekti jaoks taotleme kindlas-

▲ Narva-Jõesuus avati spaahotell Noorus 2014. aastal. FOTO: ANDRES HAABU

ti raha, sest pargiala väljaehitamine ei too meile mingit tulu," tähendab Dolžkov.

Lisaks sellele on kaalutud arenguplaan Tallinnas ja Riias ning Dolžkov ütleb, et Ida-Virumaalt väljapoole liikumine on üksnes aja küsimus.

Paberite järgi miinuses

Suured plaanid tekitavad aga küsimusi, kui silmata ettevõtte majandusaasta aruannet. Ettevõtte esitas 2017. aasta majandustegevuse aruande 2018. aasta viimasel päeval, see tähendab pooleaastase hilinemisega.

Selgub, et ettevõtte 2017. aasta võlg ületab tema varasid 302 714 euro võrra, tulu – 34 000 eurot – aga teeniti üksnes 2016. aastal. Ülejäänud aastatel oldi miinuses. Nii näiteks lõpetati 2017. aasta 100 000 euro

suuruse puudujäägiga. See, kes on Noorus Spa Hotelis puhanud, on võinud aga veenduda, et ettevõtte klientidest puudust ei ole. Seda näitab ka firma käibe kasv: 2016. aastal 5 221 105, aasta hiljem 5 593 932 eurot.

Dolžkovi sõnul on see, mida võib käsitada kui võlgnevuse ja kahjumi suurenemist, tegelikult ettevõtte finantsstrateegia. Raamatupidamisarvestuses olev miinus on seotud investeeringutega, mis olid vajalikud Narva-Jõesuus teise hotelli – samuti Noorus OÜ haldusalas oleva Liivarand Spa Hoteli – soetamise ja käikuandmisega 2017. aastal.

Dolžkov märgib, et on oluline hoida lahus halduslikku ja raamatupidamislikku aruandlust. Tema väitel ei ole ettevõtte tegelikult ei võlgu ega kahjumit. "See oleks sa-

KASV

Advokaadibürool KPMG Law on uued partnerid

Advokaadibüroo KPMG Law kaasas kaks uut partnerit: Kristina Laarmaa TGS Balticust ja Lauri Liivati Eversheds Ots & Co'st.

Laarmaa hakkab juhtima büroo riigihanke ja ehituse ning kinnisvara praktiseerimisvaldkondasid ning Liivat äriõiguslike tehingute ja tehnoloogiasektori valdkondi.

Kasvutrendi jätkamine

Mullu oma käivet üle 70 protsendi kasvatanud KPMG Law'i

on plaanis tänava kasvutrendi jätkata, millest ka vajadus partneriteeringi laiendada, teatas büroo.

Kristina Laarmaa peetakse üheks juhtivaks riigihange-eksperdiks, lisaks on tal silmapaistvad kogemused info- ja tehnoloogia, jäätmemajanduse ja ühistranspordi sektoris. Ühtlasi on ta nõustanud paljusid kliente erinevate struktuuritoetustest rahastatavate projektide puhul.

"Mulle on põnevaks väljakut-

4

partnerit on nüüd advokaadibürool KPMG Law kokku.

seks liituda KPMG Law'ga ning tuua endaga meeskonda täiendavat kogemust riigihangete ja ehituse valdkonnas ning vajaluste alal laiemalt," kommenteeris Laarmaa.

Lauri Liivat on rohkem kui kümne aasta jooksul nõustanud üle 200 tehingu ühinemiste ja omandamiste ning ühinemise valdkonnas. Liivati kogemus hõlmab nii rahvusvahelisi kui ka kohalikke tehinguid ning ta on nõustanud nii kinnisvarasektori ja tehnoloogia-

sektori ettevõtteid kui ka idufirmasid.

"KPMG partnerina saab minu põhifookus olema edasine KPMG M&A valdkonna arendamine ning keskendumine tehnoloogiasektorile," ütles Liivat.

Suured ootused

Advokaadibüroo KPMG Law partner, M&A, ühingu- ja tööõiguse praksise juht Karin Kaup võtab uued partnerid vastu suure ootusega järgmist kasvufaasi silmas pidades: "See, et meie

eduka meeskonnaga liitub veel kaks tippspetsi, aitab meil senisest rohkem keskenduda olulistele majandussektoritele. Sektor ja selle võtmetegijate tundmise kaudu saame klientidele pakkuda veelgi terviklikumat teenust neile olulistes äri-, finants- ja õigusküsimustes."

Advokaadibürool KPMG Law on koos Kristina Laarmaa ja Lauri Liivatiga nüüd kokku neli partnerit, viis valdkonnajuhti ja 13 advokaati ning juristi.

ÄRIPÄEV.EE

KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

0,3

miljoni euroga ületas Noorus Spa Hoteli võlg 2017. aastal ettevõtte varasid.

ma, nagu võtta iseendalt võlgu, tõstes raha ühest taskust teise,” ütles Dolžkov.

Noorus Spa Hoteli hoone kuulub OÜ-le Termak Real Estate, mille juhatuse esimees on samuti Dolžkov. Ettevõtte rendib hotelli hoonet OÜ-le Noorus.

Ja kui Noorus OÜ raamatupidamisarvestuse põhjal ka tulu ei tooda, lõpetas Termak Real Estate OÜ 2017. aasta 684 120

euroga plussis. Seejuures kuuluvad mõlemad ettevõtted ühele omanikule – Luksemburgi firmale PBL-System S.A., mille omanik on Andrei Katkov, kellel on ühtlasi osalus Sillamäe sadamas.

“Panna vahendeid reinvesteeringuks pikaks ajaks kõrvale – meie seda ei tee. Meie ettevõtte poliitika on selline, et me tagastame investeeringud omanikule võimalikult lühikese aja jooksul. Aga kui me teeme kapitalimahutusi, eraldab omanik meile vahendid uuesti,” selgitas Dolžkov kahe Eesti tütar- ettevõtte kasumijaotuse süsteemi.

Sellest tulenevalt on Noorus OÜ võlgu üksnes oma emaettevõttele, mis annab talle vabad käed paljudes ärilistes ja raamatupidamislikes aspektides – sealjuures ka aruandluse esitamise ajas.

KÜBERTURVE

Endine riigiprokurör läheb tööle koolitusfirmasse

Detsembris ameti maha pannud riigiprokurör Steven-Hristo Evestus jätkab küberturbe- ettevõttes CybExer Technologies.

Evestus hakkab selle aasta märtsis juhtima CybExer Technologiesi äsja loodud õigusvaldkonda. Evestuse eestvedamisel hakatakse välja töötama ja arendama e-õppe platvorme, mis aitavad võidelda korruptsiooni ja rahapesuga ning kursis olla andmekaitse regulatsioonidega.

Keskendutakse teadlikkuse parandamisele

Ettevõtte juhatuse esimehe Andrus Kivisaare sõnul laiendavad nad praegusele õppeplatvormile uute valdkondade koolitusi. “Eelkõige on jutt korruptsiooni ennetamisest, rahape-

su tõkestamisest ja andmekaitsest, et kasvatada uute arenduste kaudu kohalike omavalitsuste, erinevate ametite, ettevõtete ja organisatsioonide inimeste teadlikkust. Seetõttu oleme väljakutse vastu võtnud ja kes saaks olla veel parem selle valdkonna arendusjuht kui mitte nende teemade üks juhtivaid eksperte Eestis – Steven-Hristo Evestus.”

Endise riigiprokuröri Evestuse sõnul said tema valiku tegemisel määravaks nii meeskonna kõrge professionaalsus kui ka ideede sisu ja mastaapsus, kuhu tema kogemused ja teadmised võiksid parimal viisil sobituda.

Liitunud on teisigi

Viimase aasta jooksul on CybExer Technologiesi meeskonna

naga liitunud mitu Eesti julgeoleku- ja küberturbevaldkonna tippspetsialisti. Teiste seas näiteks riigi infosüsteemi ameti (RIA) intsidentide käsitlemise osakonna (CERT-EE) endine juht Klaid Mägi, kes juhib CybExer Technologiesi küberturbe valdkonda.

Lisandunud on ka NATO küberkaitsekoostöö keskuse endine juht ja varem kahe Eesti presidendi meeskonnas töötanud tunnustatud julgeolekupoliitika ekspert Merle Maigre, kes töötab mullu septembrist CybExeri valitsussuhete valdkonna juhina.

2016. aastal asutatud küberturbeettevõtte CybExer Technologies käive oli 2017. aastal 1,3 miljonit eurot ja ärikasum 230 000 eurot.

ÄRIPÄEV.EE

EESTI PARIM KOOLITAJA 2018

Alar Ojastu meistriklass “Teekond täiuseni”

Mida teevad modernse ärimaailma meistrid teisiti?

29. MÄRTS · LUTHERI MASINASAAL

TUTVU TAGASISIDEGA

“Alari loeng tekitas kontoris pikaks ajaks elava diskussiooni ja kõlama jäi mõte, et meistriks saab see, kes jahib unistust, mitte standardit.”

Anu-Kadi Soa, personalijuht, Deloitte

“Kogu see muutus, uute põlvkondade ootused ning tehnoloogia areng, eeldab kõigepealt *mindset*’i muutust liidrites.”

Katrin Ligi, personalijuht, Eesti Keskkonnainvesteeringute Keskus

“Baltikumi kolleegidele jäi kõlama mõte, et kui midagi teed, siis tee seda hinge-”

Victoria Palusaar, senior brand manager, Abbvie

“Meie tiimis andis Alar sõnale “meisterlikkus” ühese ja kõigile arusaadava tähenduse.”

Ivo Naries, peakorraldaja, Bling Festival

“Alari näited on elust enesest ja mõtted universaalselt praktilised – neid saab rakendada igas valdkonnas.”

Imre Sooäär

Vaata programmi ja registreeru soodushinnaga 179 € (+km)

pood.aripaev.ee/alar-ojastu-meistriklass-teekond-taiuseni

Äripäev

AD

ALAR OJASTU

KINNISVARA

Korteriturg kerges languses

Jaauar oli aasta algusele omaselt tagasihoidlik ning korterite müügitehingute hulk mõnevõrra kahanes, samas sündis Tallinnas uus hinnarekord.

JAANUS VOGELBERG
jaanus.vogelberg@aripaev.ee

Äripäev

“Töenäoliselt jäävad hinnad püsivalt kõrgeks ka lähiajal, kuna praegune makromajanduse prognoos ei viita kuidagi sellele, et situatsioon peaks järsult halvemuse poole pöörduma,” ütles Uus Maa Kinnisvarabüroo analüütik Igor Habal büroo ülevaates.

Üle kogu Eesti sõlmiti esialgsel andmetel 1593 korteriomandi ostu-müügitehingut, mida oli veidi enam kui 100 võrra vähem kui möödunud aasta jaanuaris ning enam kui 80 võrra vähem kui detsembris. Tehingute arvu langus on olnud laiapõhjaline, ehkki piirkonniti üsna erinev.

Tallinnas müüdi 750 korterit, mis oli vaid kolme võrra vähem kui detsembris ning ligi 60 võrra vähem kui möödunud aasta jaanuaris. Tallinn on aga ka suur turg, kus uusarenduste mahu kõikumine on väiksem kui teistes linnades. Korterite hinnatõus ei näi aga vaibuvat ning teist kuud jär-

▼ Osa statistikast laekub viivitusega, uue korteri puhul võidakse asjaõigusleping sõlmida alles mitme kvartali pärast. FOTO: RAUL MEE

Probleeme väga ei paista. Aga need võivad väljastpoolt tulla - Brexit või mingi järjekordne maksupauk kuskilt.

Kinnisvaraanalüütik Tõnu Toompark

jest sündis tehingute mediaanhinna uus rekord, milleks on nüüd 1878 eurot ruutmeetri eest. Võrreldes eelmise aasta sama ajaga oli see koguni 9,3 protsenti kõrgem.

Tartus oli uusarendusturg jaanuaris loid, tehingute arv oli viimase 12 kuu lõikes väiksuselt teine, ületades vaid eelmise aasta veebruari taset. Kokku sõlmiti Tartus 119 korteritehingut ning nende mediaanhind oli 1319 eurot ruutmeetri eest, milles peegeldub üsna hästi ka tehingute struktuur, kuna tegemist oli madalaima näitajaga pärast eelmise aasta maid.

Pärnus on turg uusarenduste müügis olnud pikemat aega rahulik ning nii olid jaanuari arvud võrreldes eelmiste kuudega üsna sarnased, näiteks võrreldes detsembri ja möödunud aasta jaanuariga tehingute arv hoopis suurenes. Pärnus sõlmiti kokku 54 tehingut, mille mediaanhind oli 1091 eurot ruutmeetri eest.

Narvas suurenes tehingute arv kolmandat kuud järjest, ehkki nende mediaanhind püsib endiselt samal tasemel, kus see on viimase aasta jooksul olnud. Jaanuaris oli 57 korteri ostu-müügitehingu mediaanhind 334 eurot ruutmeetri eest. Positiivse poole pealt võib välja tuua seda, et korterite pakumishinna kukkumine on Narvas pärast ligi viieaastast langust viimastel kuudel peatunud.

Toompark: midagi susiseb

Kinnisvaraanalüütik Tõnu Toompargi sõnul ei saa küll ühe kuu statistika pealt põhjapa-

nevaid järeldusi teha, kuid samas on langustrendi näha olnud juba pea pool aastat. “Kuu sees võib mõjutada see, kas mõni suurem projekt saab asjaõiguslepingud või mitte. Kui tehinguid on 750, siis võib see maht olla 10%,” märkis Toompark.

Analüütiku sõnul oli ka mullu 3. ja 4. kvartalis langust näha. “Samas rütmis on ka jaanuarikuu. 2004. aastast alates on keskmine tehingute arv kuus 710 – võib-olla toimubki mingi lähenemine ajaloolisele keskmisele,” pakkus Toompark.

Tema sõnul laekub osa statistikast samas viiteajaga. “Kui täna ostan uue korteri paberil, siis asjaõiguslepingu sõlmin alles kahe kuni nelja kvartali pärast. Kui tahan osta vanema korteri, teen lepingu kohe ja see läheb ka statistikasse,” märkis analüütik. Seega ongi tema hinnangul võimalik, et 2018. aasta alguses toimunud tehingute arvu kasv toimus nii-öelda inertsist. “Juba aasta esimeses pooles olid vaatamata statistilisele kasvule mingid halvad märgid. Vaadates tehingute struktuuri vanuse lõikes, siis viis kvartalit järjest on vanemate korterite tehingute arv languses. Mingi pöördemoment siin on – kui äkiline, räägime 2021.–2022. aastal,” tões Toompark.

Jätkuvat hinnatõusu võib tema meelest põhjustada ka viiteaeg. “Hinnad võtavad tehingute arvuga sama suuna kolme kuni viie kvartali pikkuse viiteaja järel. Kui tehingute arv on minevikus üles läinud, on loogiline, et ka hinnad lähevad üles,” märkis Toompark. Samuti on praegu majanduses küllalt hea aeg, mis suunab ka tarbijakäitumist. “Kui raha liigub, proovitakse kallima varaga tehinguid teha. Kui tahan korterit osta, ei soovi pommiauku, päris uut ka ei saa, aga saab remonti mittevajava,” rääkis analüütik.

Üldiselt on Toompargi hinnangul elumukinnisvara turg suhteliselt tasakaalus. “Probleeme väga ei paista. Aga need võivad väljastpoolt tulla – tore teema Brexit või mingi järjekordne maksupauk kuskilt,” nägi ta riske.

VARA

Halval ajal on kindlustusel suurem tähtsus

LIIS AMOR
liis.amor@aripaev.ee

“Kui majandusel läheb hästi, siis on ka teenimisvõimalused paremad ning vargad lähevad Soome ehitajaks, majandussurutise ajal on vargusi samas rohkem,” viitas ERGO varakahjude osakonna juhataja Erko Makienko asjaolule, mis kindlustajatele silma on jäänud.

Kindlustusfirmade esindajate kinnitusel saavad ettevõtte end nii vara hävinemise kui ka seetõttu saamata jäänud tulu vastu kindlustada, hilisemate probleemide vältimiseks tuleb endale selgeks teha välistused ning kaaluda läbi kindlustuskaitse optimaalne ulatus.

Materiaalset hüve kaitseb varakindlustus

Oma maist vara, olgu selleks siis hooned, inventar või midagi muud väärtuslikku, saab hävinemisest tulenevate kahjude eest kaitsta varakindlustuse abil. “Peaaegu igas kindlustuses on sees kaitse tulekahju vastu, aga on võimalik valida veel kaitse torustiku lekke, sissemurdmise ja tahtliku lõhkumise puhuks,” selgitas Salva Kindlustuse varakindlustuse underwriter Meelis Morozov. “Põhimõtteli-

selt saab kindlustuse abil ära katta kõik ootamatud juhtumid,” kinnitas ta.

Tulekaitse on ainus, milleta pole võimalik Eestis kindlustust sõlmida. “Tulekahju risk on alati kõige suurema kahjuga, kui muu risk jätab ettevõtja reeglina ellu, siis tulekahju võib hävitada kogu elutöö,” lisas Compensa Kindlustuse varakindlustuse riskijuht Raul Rüüson.

Morozovi sõnul tasub mõelda ka vara varguste vastu kindlustamisele. “Kui majandusel läheb hästi, siis on ka teenimisvõimalused paremad ning vargad lähevad Soome ehitajaks, majandussurutise ajal on vargusi samas rohkem,” viitas Makienko sellele, et halval ajal on kindlustus eriti tähtis.

Kui äri katkeb

Lisaks oma vara kindlustamisele kahjude vastu pakuvad seltsid ka ärikatkestuse kindlustust, mis on abiks, kui vara hävinemise ajaks äritegevus. Võib juhtuda, et tuli või vesi hävitas tootmiseks olulised masinad, kuid kindlustuselt hüvitamisotsuse saamine võtab aega.

Morozov tõi tüüpiliste näidetena üüritulude kao kinnis-

▲ Meelis Morozov (Salva Kindlustuse ettevõtte varakindlustuse underwriter), Erko Makienko (ERGO varakahjude osakonna juhataja) ja Raul Rüüson (Compensa Kindlustuse varakindlustuse riskijuht).

FOTO: LIIS TREIMANN

vara hävinemise tõttu. “Hotellipidaja ei saa hävinenud ruumel ajal, kui hotell on remondis, välja üürida,” rääkis ta. “Tulud vähenevad, kuid palka on vaja ikka maksta, kui ei maksa, lähevad nad minema ja väga raske on neid tegevuse taaskäivitamisel tagasi värvata.”

Makienko sõnul on peamiseks probleemiks, et kahju juhtumise puhul ei osata ette näha sellega kaasneva finantsilise kahju ulatust ning seetõttu kindlustatakse end veel ärikat-

kestuse vastu võrdlemisi vähe. Seda teenust kasutab täna alla 10 protsendi ettevõtjatest. Morozov rõhutas, et ärikatkestuskindlustus peaks koos käima varakindlustusega.

Pole enesestmõistetav

Kuigi enamiku ettenägematu-olukordade vastu on võimalik end kindlustada ning seeläbi turvatunnet suurendada, ei tasu võtta kindlustuskahjude hüvitamist enesestmõistetavana ning arvestada tuleb välis-

tustega. “Kui kõik kindlustatud oleks, siis see maksaks üüratult palju, alati on kindlustustingimustes välistused,” rõhutas Makienko. Tavaliselt on välistuste all kahjud, mida saab ette näha.

Samuti tuleb kindlustuse valimisel kindlasti hiljem soovitud hüvitise saamiseks pöörata tähelepanu sellele, et ei teki alakindlustatust. “See tähendab, et vara on kindlustatud väiksema summa peale, kui hävinenud kaup tegelikult väärt on,” ütles Morozov. Eriti hak-

kab alakindlustatus rolli mängima siis, kui kindlustatud on vaid mingi osa kahjust. “Kindlasti tuleks kindlustussumma valimisel vaadata, millise summa eest on võimalik vara asendada, mitte mis on selle raamatupidamislik jääkväärtus – selle eest ei pruugi uut toodet saada.”

Hind sõltub omavastutusest

See, kui palju kindlustus maksma läheb, sõltub sellest, kui võrd on ettevõtte valmis ise riskidega tegelema või kui palju on ise riski ära maandanud. “Kas ettevõtte on olemas näiteks tulekahjusignalsatsioon,” tõi Morozov näite. Tema sõnul võetakse hinnastamisel aluseks sektor, milles ettevõtte tegutseb.

Rüüsoni sõnul mõjutab hin- da veel kindlustuskaitse ulatus, st kas on kindlustatud näiteks ainult tulekahju vastu või võetud koguriski kindlustus, ning see, kui kõrge on omavastutus.

KUULA
Äripäeva
raadio 92,4
“Fookuses on kindlustus” oli eetris 18. jaanuaril
raadio.aripaev.ee

Pärnu Tarneahelakonverents

21. – 22. märts 2019
Pärnu Kontserdimaja

Fookuses:

- Suur pilt: milline on tuleviku tarneahel?
- Kiirus tööstuses, kaubanduses ja logistikas
- Meeskond: aeg ja aja mahavõtmine
- Tehnoloogia tuleviku tarneahelas
- Väärtuslikud kogemused

SOODUSHIND
29. veebruarini 2019

Registreeru kohe!
www.konverentsid.ee

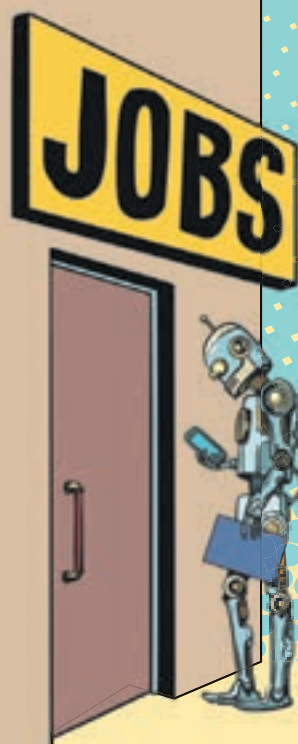
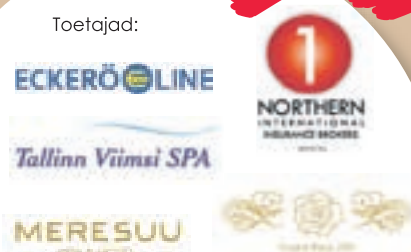

Korraldajad: Äripäev Pärnu Konverentsid, Logistikaudised.ee, Tööstusuudised.ee

Personalitöö aastakonverents 2019

20. VEEBRUAR
Mustamäe Apollo

SOODUSHIND
15. veebruarini 2019
Tutvu kavaga ja
registreeri kohe!

TÄNA ONGI TULEVIK!

Info ja registreerimine:
pood.aripaev.ee/konverentsid

Korraldajad: Äripäev
Personaluudised.ee

KOMMENTAAR

Moosikatse aitab poel ellu jääda

Jaeäris on tänu internetikaubanduse arengule toimunud revolutsioon, mida enamik füüsiliste poodide kaupmehi pole veel kas osanud või julgenud oma huvides ära kasutada.

Kardinaalsetele muutustele juhtis juba 2006. aastal tähelepanu ajakirja Wired peatoimetaja Chris Anderson oma bestselleriks tõusnud raamatus "The Long Tail: Why the Future of Business Is Selling Less of More". Muu hulgas peatub ta seal ka kuulsal nn moosikatsel.

Tegemist on Columbia ja Stanfordi ülikooli teadlaste Sheena Iyengari ja Mark Lepperi aastast 2000 ja nüüdseks juba legendaarseks saanud eksperimendiga.

Ostukeskuses said ostjad vaheldumisi minna degusteerimislaua juurde, kus oli ühel juhul 6 moosi ning teisel juhul 24 moosi. Mõlemal juhul sai moosi ka soodushinnaga kaasa osta. Ja kuigi suurema valikuga laud meelitas uudistama veidi rohkem inimesi, oli lõpptulemus kõigile üllatav – 24 moosiga laua juures sooritas ostu vaid 3% ostjaist, 6 moosiga laua juurest lahkus ostuga aga koguni 30% uudistajaid. Liiga suur kaubavalik tekitab segadust, sest inimaju suudab korraga fikseerida kuni kolm sõnumit (signaali). Seepärast ongi tavapoes igas kategoorias kaup keskmiselt 2–3. Siis ostja hoomab seda kõike, samas aga jääb talle mulje, et kaubavalik pole juhuslik, vaid põhineb eksperthinnangul.

Mida kliendid tahavad?

Kui moosikatse näitas, et valikute paljusust ajab kliendil juhtme kokku, siis miks ikkagi lõõvad lõputu valikuga internetipoed tavakauplustelt kliente üle?

Tavapoes on puudu kõik see, mis aitab internetipoe tohtus kaubavalikus orienteeruda: TOP-listid, arvustused ja võrdlused, teiste ostjate soovitusel, näited kaupadest, mida moosistjad tavaliselt veel ostavad. Kõik see, mis võimaldab inimestel internetipoe meeletus kaubavalikus mitte hulluks minna.

Tegelikult on see info ka füüsiliste poodide pidajatel olemas, kuid nad ei jaga seda ostjatega. Paljud ütlevad ka, et nende poes pole kõiksuguste infokraanide ja lisateabe jaoks ruumi. Aga ei peagi olema, sest nutitelefonil infokraan on juba iga kliendi taskus!

Suurem osa inimesi on digikaubanduse omaks võtnud ning kasutab ka enne tavapoodi minekut äppe ja digitaalsete tööriistade abil. Kliendile saab tema armsa nutitelefoni abil suhtlemist võimaldada edukalt ka füüsilises poes – mängige see oma tugevuseks ja teie moosidele leidub alati ostjaid!

KRISTJAN HIIEMAA
Erply juht

„Suurem osa inimesi on digikaubanduse omaks võtnud ning kasutab ka enne tavapoodi minekut äppe ja digitaalsete tööriistade abil.“

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused:
pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: raadio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Provokatsioon on kahe teraga mõõk

Provokatsioon on propagandas hästi tuntud ja tulemuslik tööriist, kuid selle ebaõnnestunud kasutamine võib kaasa trahvipunktid. Eesti 200 teab seda nüüdseks oma kogemusest.

Õigel hetkel antud kõrvakiil võib muuta valimistulemusi, jõudude tasakaalu parlamendis või põhjustada isegi sõjani viiva rahvusvahelise konflikt. Kuid kõrvakiil pole sellisel juhul mitte pelgalt vägivalda, vaid külmalt kaalutletud provokatsioon ehk propaganda tööriist.

Linnar Priimägi määratleb "Propaganda sõnastikus" provokatsiooni kui propaganda võtet, mis ajendab vastast või avalikkust käituma propaganda subjektile kasulikul viisil. Meil käib valimiskampaania, kus seesama provokatsioon on samuti kasutusel aktiivse tööriistana valimiste debati suunamiseks ning erakondade ja kandidaatide positsioonide parandamiseks. Nimelt on valimistel üks olulisemaid edu tegureid sobiva debati teema tõstatamine ühiskonnas. See, kes suudab oma põhi-teema tõsta valimiste keskses debatti, on ka valimiste suurim võitja.

Provotseeritud rahvuskonflikt

Eesti 200 on uue erakonnana probleemi ees. Valijate tähelepanu ja usaldust ei ole sugugi kerge võita. Kasuks tuleks, kui valimiste eel tõstatuksid ühiskonnas just need probleemid, mille lahendamisel on neil unikaalne teave ja programm. Aga kust neid nii kohe võtta. Teema peab olema ju ühtpidi kõigile arusaadav, teisalt aga unikaalne.

Nende valik langes rahvusküsimusele. Miks just nii, võib vaid oletada, on ju sellele kaardile ka varem edukalt mängitud ja poliitmaastikul on part-

RAIN VEETÕUSME
kommunikatsiooniekspert

„Suure tõenäosusega saab näha veel üsna mitut katset kallutada valimisdebati teematikat ühele või teisele erakonnale kasulikku suunda ja üsna suure tõenäosusega tehakse seda just provokatsiooniga.“

ner, kellega oleks võimalik sellega teemal lahinguid lüüa. Ainus mure on, et see teema ei ole parasjagu kuigi aktuaalne. Niisiis nähti ilmselt võimalust luua rahvusküsimuses konfliktitelg Eesti 200 vs. EKRE.

Provokatsioon vajab partnerit

EKRE püüab samuti rahvusküsimust valimiste keskseks teemaks tõsta, kuid kõik teised ühiskondlikud liikumised näivad püüdvat sellekohaseid algatusi ignoreerida. Siin on võimalus. Provokatsioon vajab alati reageerivat partnerit ja mida äkilisem reaktsioon on, seda parem. Kui ühiskonda ja sealhulgas ka EKREt piisavalt provotseerida, siis võiks rahvusküsimus teravalt pilti tõusta. See aga jätkaks praegused juhtparteid põhiteemast kõrvale ning suurendaks märkimisväärselt nii EKRE kui ka Eesti 200 häälesaaki.

Oluline on saavutada provokatsiooniga tugev emotsionaalne pinget konkreetse teema suhtes. See blokeerib ratsionaalse arutelu ja kaalutlemise ning võimaldab emotsioonide tormis seada uue kursi enne, kui asjaosalised selles lainemõllus toimunud adekvaatse pildi ette saavad.

Ühiskond reageeriski sellele valuliselt. Kuid midagi läks niiku. Ilmselt tabasid teised erakonnad selle käigu mõtte ära enne, kui ülevoolavalt emotsionaalsed sõnavõtted meediasse jõudsid, ning seega kukkus osa provokatsioonist läbi. Võimalik, et selleks oldi lihtsalt juba valmis. Ärgem unustagem, et ühe sellise provokatsiooni, mis tõenäoliselt polnud ette kavatsatud, tegi Eesti 200 juba läbi, kui üks nende liige püüdis lapsivankriga oponentide meeleavaldusel endale jõuliselt teed rajada. Ebaõnnestunud provokatsioon saab aga alati trahvipunktid. Nii viis see ebaõnnest-

tumine ka Eesti 200 reitingu langusesse.

Niisamuti oli provokatsioon see, kui Indrek Tarand EKRE meeleavaldusel lavale kippus. Tarandile poleks selles midagi uut, meenutagem või seda, kui ta 2000. aasta suvel veel välisministeeriumi kantslerina sealsamas Toompeal Edgar Savisaare selja taha poodiumile ronis ja Edgarile sarvi tegi.

Tarandil oli selliseks sammuks oluline põhjus. Aeg, kui tal õnnestus europarlamenti valimistel hiiglaslik häälesaak korjata, on möödas. Hea provokatsioon oleks ehk abiks.

Esiteks tuleb see valijatele meelde, et Indrek Tarand kandideerib, teiseks tõstataks see probleemi teljel EKRE vs. sotsiaaldemokraadid ning kolmandaks võimaldaks saada eetriaega oma sõnumite edastamiseks.

EKRE't lihtne provotseerida

On tähelepanuväärne, et kõik provokatsioonid on just EKRE suunal. Ilmselt pole Keskerakonna või Reformierakonna provotseerimine kuigi lihtne ja emotsionaalset tuli nendega üles kiskuda ei õnnestuks. Küll aga EKREga, kes sellises olukorras osutub igal juhul võitjaks. Nende vaates pole oluline, kas Eesti 200 pääseb parlamenti või mitu kohta sotsiaaldemokraadid saavad. Neid provotseerides tugevdatakse igal juhul nende positsiooni.

Valimisteni on jäänud üks kuu. Suure tõenäosusega saab näha veel üsna mitut katset kallutada valimisdebati teematikat ühele või teisele erakonnale kasulikku suunda ja üsna suure tõenäosusega tehakse seda just provokatsiooniga, sest kõik pehmemad võtted ei anna enam piisavalt kiiret tulemust. Võtame seda siis rahulikult ja kaalume, kas tasub lasta ennast provotseerida.

EDUKAS EESTI

5% tööajast vabatahtlikuks tegevuseks

Detsembris käivitasid uuema põlve ettevõtjad eesotsas Martin Villigi ja Taavet Hinrikusega Heateo Haridusfondi, mille eesmärk on lahendada kitsaskohi Eesti hariduses. Viskan õhku veel ühe mõtte – kutsun ettevõtjaid üles võimaldama teha tööajast kaks tundi nädalas vabatahtlikku tegevust haridusvaldkonnas.

Kaks tundi nädalas (või üks pärastlõuna kaks korda kuus või üks tööpäev kuus) on aeg, millega jõuaks palju. Kolleegiga vaheldumisi laste robotikaringi juhendada, gümnaasistide õpilasfirmasid mentordada, õpilaste uurimistööde esitluspäeva korraldada või, miks mitte, huvitatud õpetajaid mingil teemal koolitada.

Teisalt on see vaid 5% mõne kolleegi tööajast, kuna kindlasti ei kõneta vabatahtlik tegevus ühtviisi kõiki.

Milliseid pädevusi ja oskusi soovitakse näha noori rohkem

KRISTEL KONT
vabatahtlik

omandamas? Enamasti tuuakse välja IT ja tehnoloogia, ettevõtlikkus/majandus/rahaturgus, loovus, meeskonnatöö. Samuti soov, et noored oskaksid õpitut rohkem igapäevaeluga siduda ja rakendada.

Seda kõike on eri valdkondade praktikutel oma igapäevakogemuse najal võimalik noortele pakkuda, kohati võib-olla lihtsamgi kui kutselistel pedagogidel.

Ühe teise algatusena palvis hiljuti tähelepanu Taavi Kotka algatatud tehnoloogiaring

7–12aastastele tüdrukutele. HK Unicorn Squadi korraldajad on kursuse materjalid teistele entusiastidele vabalt kättesaadavaks teinud koos üleskutsega algatust mujal korrata.

Usun, et võimalus seda (osaliselt) tööajast teha annaks vabatahtlikuks tegevuseks suure lisamotivatsiooni – see oleks "nügimine" majandusteadlase Richard Thaleri terminit kasutades. Tõenäoliselt panustaks enamik vabatahtlikke nagooni ka oma isiklikku aega. Ka puhtpraktilises plaanis on koolidega koostööd päevasel ajal lihtsam korraldada.

Teeme inimesed õnnelikuks

Vabatahtlik töö muudab inimesed õnnelikumaks, kuna võimaldab näha oma tegevuse head mõju, kirjutab käitumisteadlane Adam Grant raamatus "Anna ja võta".

Head tegemine pakub tähelepanu ja rahulolu, mille mõ-

ju kandub üle teistesse tegevustesse, sh igapäevatoesse. Miks ei võiks võimalus panustada 5% tööajast vabatahtlikku tegevusse olla osa moodsa ettevõtte motivatsioonipaketist tasuta puuviljade ja sportitootuse kõrval?

Loodan, et mõni ettevõtte piloteerib võimalust tööajast vabatahtlikuna haridusse panustada.

Ja et leidub koolijuhte ja õpetajaid, kes sel juhul valmis mõttega kaasa tulema ning sobivaid koostööformaate otsima. Et me ei jääks pelgalt ootama pikaajaliste muutuste tulemusi, vaid küsiksime, mida saame ise siin ja täna teha tänapäevase, asjakohase ja inspireeriva hariduse heaks.

ARTIKKEL ILMUB ADVOKAADIBÜROO COBALT, EESTI GAASI, HARJU ELEKTRI, SILBERAUTO, TALLINNA KAUBAMAJA JA ARIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES.

JUHTKIRI

Odavaid laene ei maksa kohe loota

Luminori otsus koondada neljandik töötajaid näitab, et pankade konkurents ei tasu erilisi muutusi loota.

Luminori panga uus omanik Blackstone näitas esmaspäeval oma nägu, teatades kavatsusest koondada aasta jooksul kolmes Balti riigis iga neljas töötaja ehk 3000 töötajast 800, neist Eestis 130. Maailma üks juhtivaid erakapitalil tegutsevaid investimiskorraldajaid, mis omandas Nordea ja DNB panga ühinemisel sündinud Luminori 60protsendilise enamusosaluse, lubas siia investeerida 1 miljard eurot. Tehingust mullu septembris teada andes märgiti, et tegemist on üleilmsest viimase aastakümne suurima erakapitalifondi investeringuga universaalpanka ning iseseisvuse taastamise järgse perioodi suuruselt teise finantssektori ostutehinguga Baltikumis.

Kui Nordea ja DNB lõpuks ühinesid, arvas Eesti Pank, et olukord paraneb ning konkurents tugevneb. Sügisel avaldas ka Äripäev lootust, et pangandusturg elavneb ja laenu muutuvad kättesaadavamaks ja odavamaks. Praegu tuleb nentida, et Blackstone'i suund on selgelt pank võimalikult kiiresti börsi jaoks atraktiivsemaks teha ja seejärel turult väljuda. Koondamisteade näitab, et uus omanik on pigem väljas kasumi lühiajalise maksimeerimise peal kui pikaajalise plaaniga turu

osa kasvatada ja seni pangandusmaastiku valitsevatele Rootsi pankadele tõsiselt võetavat konkurentsi pakkuda.

Organisatsioonide ühendamisel on koondamine iseenesest normaalne nähtus. Kui sünergiat ja kulude kokkuhoidu ei teki, polegi mõtet ühendada. Koondamisest ja restruktureerimisest andis mõista ka Luminori panga juht Erkki Raasuke mullu septembris Äripäevale antud intervjuus, kus ta ütles, et kahe panga kokkusobitamine ja üleliigse mahalihvimine ei ole veel lõpuni jõudnud. Kolmes Balti riigis toimetatakse viiel platvormil ja on loomulik, et soovitakse minna üle ühele modernsele tehnoloogilisele baasile. Küll aga võib panna kulmu kergitama küsimus, kas inimesi on tõesti nii palju üle, eriti Leedus, kus koondatakse 420 ametikohta.

Sõnumik on efektiivsus

Eestis 120 inimese koondamisel saadav kokkuhoid umbes 4 miljonit eurot on Luminori mastaabis siiski üsna väike võit, millest ei saa lõplikult järeldada, et see pilduridaks ambitsiooni, milleks Luminor Group AB juhatuse esimees Nils Melngailis on nimetanud saada Baltikumi juhti-

vaks sõltumatuks finantsteenuste pakkujaks. Küll aga saadetakse turule signaal, et ollakse efektiivsed.

Radikaalseid muutusi pole näha ka panga strateegias, sest Raasuke polegi lubanud agressiivset turu hõivamist, vaid umbes turuosa säilitamist. Blackstone'i Euroopa investeringute juht Nadim El Gabbani on Postimehele öelnud, et fookus on pikaajalisel strateegial. "Me ei kavatse igaveseks omanikuks jääda, me väljume mingil hetkel. See juhtub nelja kuni seitsme aasta jooksul," ütles ta. Paraku ei saa seda kuigi pikaks strateegiaks nimetada.

Selle võtmes on koondamise kujul tege loogilise sammuga ettevõtete ühendamisel, kulude kokkutõmbamisel ja börsi jaoks ettevalmistamisel. See tähendab häid uudiseid Tallinna börsile, kuid välisinvesteringute käsitluses ei tasu käsi plaksutama hakata. Sisuliselt siiski välisinvesteringud ei suurene, omanik lihtsalt vahetub, ja selle käigus väljub kaks Põhja-maade panku siinselt turult.

LOE ÄRIPÄEVAST

"Luminor: me ei koonda raha pärast", tänases lehes lk 6-7

REPLIIK

Juhtide kvaliteet pärssib Kesk- ja Kirde-Eesti tööturgu

Pea iga neljas töötaja Kirde-Eestis ja Kesk-Eestis soovib lähitulevikus töötada paremate juhtidega kui seni, näitab meie küsitlus.

Eesti töötajatel pole rahvusvahelise tööturu konkurentsis enam midagi häbeneda, aga Eesti juhtide konkurentsivõime pärssib kohati juba ettevõtlike arengut. Kõige teravamalt tajuvad juhtide võimekuse probleemi töötajad Kirde- ja Kesk-Eesti ettevõteteis.

Kesk- ja Kirde-Eesti töötajaid pea iga neljas soovib lähitulevikus töötada parema-

KRISTJAN VANASELJA
töövahendusportali
GoWorkaBit juhataja

» Kuldsetest kätest ja talupojatarkusest ei piisa enam ei masina taga ega juhina hakkama saamiseks.

te juhtidega, seda on kaks korda rohkem kui Lõuna- ja Lääne-Eestis.

Me elame järjest teravamast tööjõukriisist ja üha rahvusvahelisemas konkurentsist, kuldsetest kätest ja talupojatarkusest ei piisa enam ei masina taga ega juhina hakkama saamiseks.

Palgast üksi ei piisa

Töö tähenduslikkus, tööõhkkond ning juhtimiskvaliteet kujutavad endast töökohta valikul üha olulisemaid motiveerivaid tegureid.

Palk on küll oluline, kuid sellest üksi enam inimeste motiveerimiseks ei piisa. Jäme ots tööturul on töötajate käes, ja töötajad ei lepi enam ebapädevate juhtide või mürgise tööõhkkonnaga.

Kesk- ja Kirde-Eestis tunnevad töötajad pädevate juhtide puudust kõige teravamalt.

Just Kesk-Eesti töötajad osutasid küsitlusele vastates enim tööõhkkonna probleemile, ligemale pooled neist kinnitasid, et soovivad lähikümneks töötada koos meeldivamate inimestega.

Uus fiiberlaser 6 kW

www.plasmapro.ee

LASERLÕIKUS
PLASMA LÕIKUS
GAASILÕIKUS
PAINUTUS

Staadioni 2, Paikuse | Plaadi 1, Pärnu
info@plasmapro.ee | www.plasmapro.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

» Ei ole oluline, kas bitcoin pikas perspektiivis vastu peab. Plokiahela tehnoloogia, mille bitcoin meile andis, liigub edasi hinnast sõltumata ja sellel on potentsiaali lahendada palju probleeme.

KRÜPTOVARA

Millal ärkab krüptoturg surmaunest?

2018. aasta tõi krüpto investoritele masenduse, vähemalt neile kindlasti, kes investeerisid 2017. aasta detsembri lõpus. Artikli kirjutamise hetkeks on bitcoin tunnistanud surnuks juba 339 korda. Altcoinide ja tokenite hinnad käivad bitcoini hinnatõusude ja -langustega agaralt kaasas. Kas seekord on tõepoolest pidu läbi või läheb karavan edasi hinnast sõltumata?

LIINA LAAS-BILLSON
kaasautor

Tegelikult on olulisem plokiahela tehnoloogia edasimineku kui krüptovara turuhind. Plokiahela edu pole otseselt bitcoini hinnaga seotud, kuid selge on see, et investeringuid, mis on vajalikud tehnoloogia arendamiseks, see siiski mõjutab. Plokiahela valdkond on veel võrdlemisi uus, kuid juba on käigus huvitavad lahendused.

Üks hea näide kodust on meie oma e-tervis, mis on ka esimene riigi tasandil plokiahela projekt. Pilootprojekte on hulga veel ka teistest riikidest. Näiteks Euroopa Liit (võltsimisvastane võitlus), USA (küberturvalisus, võltsimisvastane võitlus),

Hiina (makselahendused ja väärtpaberite register), India (makselahendused ja kinnisvararegistrid), Taani (valimislahendused), Šveitsi (identimislahendused). Näiteid on veel, pea iga valitsus vaatab plokiahelal põhinevate lahenduste poole.

Mis toimub krüptoturgudel?

Krüptomaaailm on praegu veel siiski paljuski spekulatiivne kauplemine, niisiis turulokorda me unustada ei saa. Bitcoin saavutas aegade kõrgeima hinna 2017. aasta detsembri lõpus, kui hind küündis ligi 20 000 dollarini bitcoini kohta. Jaanuar algas turul uue aasta pohmelliga: hind kukkus esimese kuuga tipust 65%. Pidev langus jätkus aasta lõpuni – madalpunktis oli bitcoin oma väärtusest kaotanud rohkem kui 80%.

Eelmise aasta alguses hoogu võtnud languse põhjusteks pakuti krüptofoorumites sageli eelseisvat Hiina uut aastat –

investorid müüvat krüpto maha, et katta puhkuse ajaks kulud, ning entusiastid olid positiivselt meelestatud, et turg taas-tub märtsiks. Tegelikult see siiski ei läinud. Märtsis teatasid Google, Facebook ja Twitter, et keelavad ICO ühisrahastustega ja tokenitega seotud reklaamid.

Halbu uudiseid, mis krüptoturge köigutasid, tuli aasta jooksul veel mitu. Kokku said häkkerid kätte vahetusplatvormidelt 2018. aastal 800 miljoni dollari väärtuses krüptoraha. Coindeski andmetel häkiti krüptovahetusplatvorme eelmisel aastal 13 korral. See teeb kahju suuruseks päevas 2,7 miljonit dollarit või 1860 dollarit iga minutiga. Suurimate rünnakute ohvriks langesid Coincheck (500 mln USD), Bitgrail (195 mln USD) ja Coinrail (40 mln USD). USA väärtpaberi- ja börsikomisjon (SEC) liigitab enamiku ICO tokenitest väärtpaberiks. CarrierEQ ja Paragon

Coin olid sunnitud investoritele raha tagastama pärast USA väärtpaberi- ja börsikomisjoni otsust, et tegemist oli väärtpaberite müügiga. Mõlemad ettevõtted said lisaks 250 000 dollarit trahvi.

Bitcoin sai mullu 10aastaseks. Tehnoloogiamaailmas on tegemist alles poisikesega. 2017. aasta lõpus toimunud mull on praeguseks juba kolmas. Bitcoini hind mõjutab hulk tegureid: valuuta omaksvõtt igapäevasel kasutusel, uudised, manipulatsioon turul ning halving ehk bitcoini plokki tasu kahanemine poole võrra. Bitcoini hind on ka varem kaotanud rohkem kui 80%, kuid siiski põhjast võimsalt taastunud.

Kahe eelneva mulli puhul võttis bitcoini hinnal madalaimast punktist taastumiseks kaks aastat. Aasta lõpuks oli eelnev tipp ületatud aastal 2013 3500% ja 2017 1700%. Kas selle loogika järgi võiks aas-

JUHATUS

Stalmeister lahkus Tallinki juhatusest

Tallink Grupi nõukogu valis juhatuse liikmeteks Kadri Landi ja Harri Hanschmidt ning kutsus juhatusest tagasi Janek Stalmeistri.

Tallink rahuldab Janek Stalmeistri soovivalduse lahkuda juhatusest ja lisas ettevõtte juhatusse kaks uut liiget.

Alates eelseisest on ettevõtte viieliikmeline juhatuse, kuhu kuuluvad lisaks uutele liikmetele endiselt Paavo Nõgene, Andres Hunt ja Lembit Kitter.

Kadri Land töötab Tallink Grupis 2005. aastast ning on selle aja jooksul töötanud ettevõtte

mitmel juhtival ametikohal, sh aastatel 2012–2015 Tallink Grupi juhatusest ning 2016. aastast kontserni globaalsete operatsioonide ja logistika juhina. 2005–2015 juhtis Land grupi tütarettevõtet Rootsis. Land omab magistrakraadi füüsikas Tartu Ülikoolist. Land kuulub Asi Tallinna Lennujaam nõukokku ja on Tallink Silja AB nõukogu esinaine, lisaks kuulub ta Rootsi Meretööstuste Keskkliidu juhatuse ja Rootsi Kaubanduskoda Eesti juhatuse.

Harri Hanschmidt töötab Tallink Grupis 2009. aastast

ning on viimase kümne aasta jooksul töötanud ettevõtte investorsuhete juhina ja finantsosakonna juhina ning on 2015. aastast töötanud kontserni strateegiliste projektide juhina. Hanschmidt omab majandusinformaatika magistrakraadi Tallinna Tehnikaülikoolist. Enne Tallinkiga liitumist töötas Hanschmidt ametikohtadel Eesti IT-valdkonna ettevõtetes.

Tallink teatas ka, et Land omab 74 792 Tallink Grupi aktsiat ja Hanschmidt 12 648 aktsiat.

ÄRIPÄEV.EE

INVESTOR

Gross paneb ameti maha

Viimastel aastatel kehvemaid tulemusi taluma pidanud le-gendaarne võlakirjainvestor Bill Gross teatas, et lahkub ettevõttest Janus Henderson Group.

Enam kui nelikümmend aastat rahaturul tegutsenud 74aastane Gross tõdes telekanalile Bloomberg antud intervjuus, et on veetnud pea pool sajandit ekraane vaadates ja öösel är-gates, et Aasia ja Euroopa turge jälgida, ning kavatseb nüüd pere seltsis loorberitele puhkama jääda.

2014. aasta lõpus ühines Bill Gross ootamatult investeerimis-

firmaga Janus Henderson, kus ta asus juhtima ülemaailmselt võlakirjafondi Janus Henderson Global Unconstrained Bond Fund. Viimastel aastatel on aktiivne fond tekitanud investorites aga selget pettumust, jäädes alla enamikule konkurentidele. Rahastu valitsetavate varade hulk on kahanenud juba kümme kuud järjest – seda peamiselt Grossi ebaõnnestunud otsuse tõttu panustada USA ja Saksa riigivõlakirjade intresside ühtlustumisele. Mullu kahanes fondi turuväärtus 4%. Mees tunnistas esmaspäeval ise ka, et fondi tootlus on olnud mitterahuldav.

Grossi kuulsus sai alguse 1987. aastal, kui ta asutas mitmesuguseid püsitud ja riskikaitset pakkuvaid finantsinstrumente – võlakirju, kinnisvaralaene, futuure, kinnisvarafonde – koondava fondi Pimco Total Return, mis kandis kuni 2013. aastani maailma suurima tiitlit. Aastatel 1987–2014 suutis rahastu Grossi juhtimisel püsivalt alusindeksit lüüa. Võlakirjaguru on tuntud ka oma igakuiste kirjade poolest, mis annavad vahetute kujundite ja isiklike lugude kaudu pildi väärtpaberiturul valitsevast olukorrast.

ÄRIPÄEV.EE

PANE TÄHELE
Bitcoin mullid

	kõigi aegade tipp (USD)	kõigi aegade mulijärgne madalpunkt (USD)	hinnalangus (%)
2011	31	2 (12.2011)	93
2013	1100	200 (02.2015)	83
2017	19 800	3200 (12.2018)	83

ALLIKAS: LIINA LAAS-BILLSON

Circle'i tegevjuht Jeremy Allaire avaldas intervjuus CNBC-le, et tema arvates on bitcoini hind kaugel alla tegelikku väärtust ning tema on mängus pikaajaliselt.

Krüptokonverentsidel on kuulda investoritelt ja arvamusliidritelt sarnaseid mõtteid: 2018 oli turul korrektsoon, sellele vaatamata investeeriti 2018. aastal ICO-desse üle 20 miljardi dollari. 2019 toob endaga kaasa väärtpaberite ja varade tokeniseerimise (luues digitaalse krüptovääringu, mille väärtus on seotud mõne teise vara või väärtusesemega). Investorid ja ettevõtjad on siiski entusiastlikud. Tim Draper on nimetanud plokiahelat ja tehisisintellekti kõige atraktiivsemateks valdkondadeks, millesse ta praegu investeerib.

Aastal 2018 kukkus bitcoini ja teiste krüptorahade kauplemismahd vahetusplatvormidel märgatavalt. Suure languse tegi ka bitcoinis tehtud maksete arv: 2017. aasta septembris tehti makseid 400 miljoni dollari eest, 2018 maikuuks aga ainult 60 miljoni dollari väärtuses. See on arusaadav, sest domineerib siiski spekulatiivne kauplemine ning bitcoini praeguse volatiilsuse juures ei ole suurt mõtet bitcoiniides näiteks kohvi osta. Tundub siiski, et olukord hakkab muutuma: eelmise aasta lõpuks jõudis bitcoini tehingute arv ploki kohta pea järele rekordarvule (2700 tehingut minutis), mis saavutati 2017. aasta lõpus buumi ajal.

Regulatsioonid on teine pool, mis krüptovarade hinda mõjutab. USA väärt-paberi- ja börsikomisjon vaatab taas üle bitcoini ETFi reguleerimist. ETF on börsil kaubeldav fond. Investeeringufond Wilshire Phoenix esitas jaanuari esimeses pooles SECile poolbitcoini ETFi taotluse. Euroopa regulaator ESMA suhtub siamaani krüptorahadesse väga skeptiliselt. ESMA avaldas hiljuti 49-leheküljelise raporti krüptovaradest, kus toodi välja praegused krüptoturgude probleemid. Raportis juhiti tähelepanu probleemidele krüptorahadega, nagu bitcoin, näiteks: turu volatiilsus, pettused, rahapesu ja juba nimetatud sadadesse miljonitesse ulatuvad kiberrünnakud. Kui USA regulaator kiidab heaks bitcoini ETFi, võib muidugi ka ESMA oma seisukohta muuta.

Positiivsest küljest, bitcoini ja teiste krüptovaluutade kasutamine kasvab jõudsalt. Kokku on tänaseks loodud 22 miljoni bitcoini rahakotti. Cambridge'i ülikooli hinnangul on aktiivseid bitcoinikasutajaid 2,9–5,7 miljonit. Ühel populaarsemal krüptorahaplatvormil Coinbase'il on üle 13 miljoni kasutaja. Kuigi need numbrid on võrreldes Visa või Mastercardiga imeväikesed, on progress hämmastav.

Ei ole oluline, kas bitcoin pikas perspektiivis vastu peab. Plokiahela tehnoloogia, mille bitcoin meile andis, liigub edasi hinnast sõltumata ja sellel on potentsiaali lahendada palju probleeme, näiteks muuta tarneahelaid efektiivsemaks, eemaldada kolmandaid osapooli paljudest protsessidest kuni finantstoodete kättesaadavaks muutmiseni arengumaades. Plokiahela tehnoloogia on tulevik.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,75	2,00	2,25		500

Inbank AS Niine 11, 10414 Tallinn, www.inbank.ee

BALTI ETTEVÕTETE EMITEERITUD VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	lunastamine	kupongi-määr	intressi-maksed	nominaal, €	emissiooni-maht, €	kauplemis-koht
Creditstar	EE3300111517	1.06.2019	8,00%	kvartaalne	1 000	1 000 000	-
Creditstar	EE3300111533	1.06.2020	11,00%	kvartaalne	1 000	25 000 000	-
Storent Investments	LV0000802304	30.06.2020	8,00%	kvartaalne	100	10 000 000	Riia börs
Endover Aurora Nova	EE3300111582	14.12.2020	11,00%	kvartaalne	100	10 500 000	-
Endover Fabrik	EE3300111491	17.10.2020	11,00%	kvartaalne	100	7 500 000	-
luteCredit Europe A11	EE3300111442	15.02.2021	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Creditstar	EE3300111525	1.06.2021	12,00%	kvartaalne	1 000	10 000 000	-
PlusPlus Capital	EE3300111509	31.08.2021	10,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Magnetic MRO	EE3300111608	21.12.2021	8,00%	kvartaalne	100	8 000 000	-
Mainor Ülemiste	EE3300111343	5.04.2023	5,50%	kord poolaastas	100	10 000 000	First North

Tabel on esitatud turuülevaate andmiseks ja ei ole kasitletav väärtpaberite pakumisenä.

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 230, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REKLAAM

REKLAAM

Eesti müügiesindaja

Corteve Agriscience™ otsib oma Baltikumi müügi- ja marketingiorganisatsiooni Eesti kolleegi. Corteve Agriscience'i Eesti turu igapäevase esindusisikuna tuleb sul võtta ohjad enda kätte ning pakkuda klientidele ja põllumeestele efektiivset ja professionaalset toetust.

Corteve esindajana oled sa vastutav Eesti turu üldise arengu ja juhtimise eest ning tegutsed kooskõlas Corteve Agriscience'i ühiste eesmärkidega Balti riikides. Sinu põhiülesandeks saab olema taimekaitsetoodete reklaamimine ja müügiteenindus ning sa teed Corteve Agriscience'i poolt pakutavatele innovaatilistele toodetele nõudluse tagamiseks tihedat koostööd klientide, põllumeeste ja teiste huvigruppidega.

Põhiülesanded

- Olles uue Baltikumi Corteve taimekaitsetoodete müügimeeskonna liige on sinu igapäevatöö seotud kliendiplatvormi ja -suhete arendamisega ning läbi selle Corteve Agriscience'i tegevuseesmärkide saavutamisega Eestis.
- Kliendikohtumistel ning klientidele ja põllumeestele suunatud välitegevustes klientide toetamine ja koolitamine, et aidata neil mõista Corteve Agriscience'i poolt pakutavate uuenduslike taimekaitsetoodete eeliseid.
- Baltic Corteve meeskonna tugevate agronoomia-, tehniliste-müügi- ja marketingioskustega liikmena oled sa inimene, kes toetavalikult tehniliselt hästi mõistes kommunikatsioon ja esitleb klientidele efektiivselt toodete eeliseid.
- Hoiad end kursis kohalike turutrendide, kliendivajaduste ja konkureerivate toodetega.
- Oma igapäevases töös demonstreerid oma tugevaid müügi- ja suhtlusoskusi, omades samas häid teadmisi põllumajandusest ja taimekaitsevahenditest.

Kvalifikatsioon

- Väga head teadmised ja kogemused põllumajandusest ning kompetentsus taimekaitsevahendite ja teiste seotud toodete osas.
- Agronoomia, pestitsiiditööstuse ja kliendivajaduste laialdane mõistmine on väga soovitatav.
- Isiklik juhtimisoskus ja initsiatiiv, innovaatilisus ja töökus, kuid Balti ärimeeskonna liikmena näitab üles ka meeskonnatöö oskust.
- Hea inglise keele oskus ja oskus programmi PowerPoint kasutades klientide ja põllumeeste eest tootesitlusi läbi viia.

Ettevõttest Corteve Agriscience™

Corteve Agriscience™ on ettevõtte DowDuPont (NYSE: DWD) põllumajandusdivision. Pärast varasemalt väljakuulutatud emafirmast eraldumist 2019. a juuniks saab sellest eraldiseisev, avalikult kaubeldav ettevõtte. Division koondab endas ettevõtete DuPont Pioneer, DuPont Crop Protection ja Dow AgroSciences tugevusi. Corteve Agriscience™ varustab kogu maailma taimekasvatajaid tööstuse kõige laiahaardelisema tootesarjaga – sh mõne põllumajanduses enim tunnustatud kaubamärgi (TOMBO, MUSTANG, ZYPAR, LONTREL, PIXXARO, PRIMUS) toodetega, tuues samal ajal läbi meie keemia- ja tehnoloogiahenduse turule uusi tooteid. Rohkem informatsiooni leiata aadressilt www.corteve.com

CV-d ja kaaskirja ootame hiljemalt 11. veebruariks 2019. Dokumentid palume saata peadirektor Lars G. Dinesenile (ldinesen@corteve.com).

Ametikohta puudutavate küsimuste korral võtke ühendust pearaamatupidaja Ingrida Kazluskaitiga telefonil +370 618 77 780

Jälgige sotsiaalmeedias ettevõtte DowDuPont põllumajandusdivisioni Corteve Agriscience™:

07.03.2019

Mihkel Reinsalu

395 € (km-ga 474 €)
Kehtib kuni 08.02.2019

Tavahind: 439 € (km-ga 526,80 €)

Telefonikõnede
analüüsi praktikum

Kuidas läbi kõnede analüüsi parandada telefonimüügi tulemuslikkust ning arendada müügiinimesi?

Info ja registreerimine: Äripäeva Akadeemia | tel: 667 0439 | e-post: akadeemia@aripaev.ee | akadeemia.aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Tunneli lõpust valgust ei paista

Viimase aastaga on minu portfellis olev Ryanairi aktsia pidevalt allapoole liikunud.

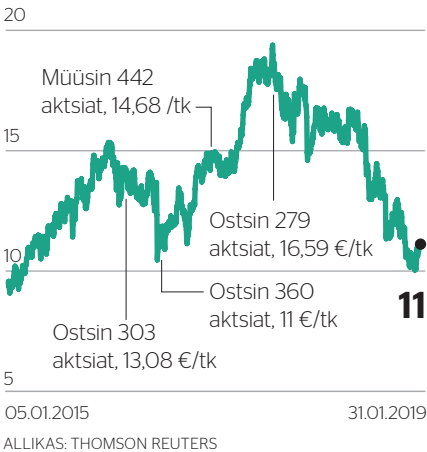
Helgemat tulevikku ei pais- ta eile avaldatud kvartalitule- mustest ka selleks aastaks. Rekordmadalale jõudnud piletihindad, aga ka töötaja- te ning neid esindavate ameti- ühingute kõrgenenud palga- nõudmised koos nafta hinna kerkimisega põhjustasid len- nufirmale möödunud kvar- talis 20 miljoni euro suuru- se kahjumi. See tõi kaasa järje- kordse languse, aktsia odavnes esmaspäeval 2,53 protsenti. Seejuures alandas ettevõte kaks nädalat tagasi oma selle- aastast kasumprognoosi teist korda kolme kuu jooksul ning andis eile mõista, et seda või- dakse tulevikus veelgi alan- dada. Minu teeb see kõik üsna murelikuks, eriti kuna segadus lennufirma ümber on kestnud juba aasta ning selle ajaga on lennuettevõtte kaotanud oma turuväärtusest 40 protsenti. Tõsi, minu jaoks kaotus- valu nii suur siiski pole, sest olen Ryanairi aktsiat soetanud mitmes jupis keskmise soe- tustmaksumusega 14,73 eurot ehk minu kahjum on praegu- se, 11,15eurose hinna puhul 24 protsenti. 2016. aastal võt- sin ka 1120,76 eurot kasumit, mis tähendab, et nüüdseks on minu kogukahjum selle posit- siooniga 715,08 eurot.

Segaduste aasta

Kahjum kahjumiks, kuid mu- ret tekitavam on fakt, et ette- võtte ennustab halva aja jätku- mist vähemalt terveks selleks aastaks. “Me ei jaga oma kon- kurentide optimismi, just- kui hakkaks lennupiletite hin-

HIND Tehingute jupitamine on kõige hullemast päästnud

Ryanairi aktsia hind eurodes

ALLIKAS: THOMSON REUTERS

nad 2019. aasta suvel tõusma,“ nentis äsja Ryanairiga viieks aastaks lepingut pikendanud ning Ryanair Groupi tegevju- hiks kerkinud Michael O’Leary. “Ma ei usu, et piletihindad tõu- sevad, pigem langevad.” Lõp- penud aastal kukkus Ryanai- ri keskmine pileti hind 6 prot- senti, alla 30 euro. Ettevõtte kardab, et lennu- piletite hindu tuleb sel aastal veelgi langetada. Seda eelkõige eelseisva Brexiti tõttu. Samu- ti võib olukord halveneda uute julgeolekuhtude tekkides. Li- saks ootab Ryanairi juhtimis- struktuuri tõsine kapitaalre- mont, mille käigus vahetatak- se välja võtmefiguure ning kor- raldatakse ümber juhtimine. Esimestest juhatuse liikmetest ning direktoritest on juba loo- butud. Täpsemalt käib jutt se-

nisest grupi juhist David Bon- dermanist, kelle asemele asub O’Leary, ja Kyran McLaughli- nist, keda investorid on pikalt lennufirma ebaedus süüdista- nud. O’Leary senisele ametiko- hale gruppi kuuluva Ryanairi juhi kohale leitakse uus inime- ne selle aasta jooksul.

Väike lootuskiir

Kui avaldatud tulemustes üld- se millegi üle rõõmustada, on selleks käibe 9protsendiline kasv 1,53 miljardi euron. See vastas ka analüütikute ootuste- le ja andis kinnitust sellest, et odavad piletid on abiks turu- osa haaramisel. Reisijaid veeti lõppenud kvartalis 33 miljar- dit, seda on 8 protsenti rohkem kui aasta tagasi samal ajal. Olen ka varem öelnud, et usun ettevõtte juhtkonda, täp- semalt Michael O’Learysse, kel- lega mul õnnestus möödu- nud aastal Pärnus ka kohtu- da. Tean, et mehel on ambit- sioon laieneda ning reisijate arvu kasv ainult kinnitab tema sõnu. Osaliselt loodan sellele, et O’Leary osava juhina on sel- le aasta pildi maalinud muste- maks, kui asi väärt. Nii on loo- tust, et kasuminumbrid ületa- vad lennufirma prognoositud 1–1,1 miljardi euro vahemik- ku ning hetkel, kui investorid saavad aru, et on lennufirmast tulnud halbade uudiste valgu- ses üle reageerinud, saan mina nautida kergendusrallit. Minu ostutees oli panustada lennureisijate hulga pikaajali- sele kasvutrendile ja teha seda ettevõttega, mis on konkure- tidest kiirema kasvuga.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase inves- teerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäe- va tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

0,00%

väärtus 309 653,16 eurot 65% aktsiad / 22% raha / 11% võlakirjad / 2% ühisrahasutus

Microsoft	2,5
Apple	2,2
Facebook	1,4
Equinor	0,7
Apranga	0,6
Tallinna Sadam	0,24
LHV	0,0
EFTEN Real Estate Fund III	0,0
Tallink	-0,5
EWZ	-0,6
Lerøy Seafood	-0,6
Berkshire Hathaway	-0,8
Altria	-1,0
Baltic Horizon	-1,7
Ryanair	-2,3

Viimased tehingud

Ostis 29. jaanuaril 517 LHV Groupi aktsiat hinnaga 10,15 eurot aktsia kohta. Tehingu- summa oli 5247,55 € ja tehingutasu 5,25 €. Ostis 6. detsembril 185 Equinori aktsiat hin- naga 194,9 NOKi aktsia. Tehingusumma oli 36 056,5 NOKi ja tehingutasu 135,07 NOKi.

SINU ARVAMUS

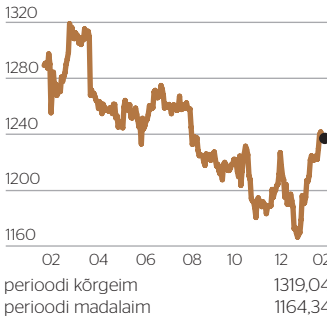
Kommenteeri Toomase investeerimis- otsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsi- mus! veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee.

OMX TALLINN 52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1237,46

-0,02% ▼

TULEMUS Klaipedos Nafta valmistas pettumust

LHV Panga analüütikud leiavad, et Klaipedos Nafta kvartalikasum jäi tagasihoidlikest ootustest veelgi madalamale. Avaldatud 2018. aasta neljanda kvartali numbrid olid kooskõlas igakuistes tulemustes teatatud esialgsete näitajatega. Viimased andsid juba märku, et tulu kaha- neb võrreldes 2017. aasta neljan- da kvartaliga märkimisväärselt, seda peamiselt Klaipeda nafta- terminalis vähenenud nafta üm- berlaadimismahu tõttu. “Ehkki ootasime kasumi mār- gavat langust, olid tulemused prognoositust siiski nõrgemad. Seda põhjustasid peamiselt LNG- terminalide ja arendusprojekti- dega seotud oodatust suuremad kulud. Siiski ei näe me tulemu- si ülemäära negatiivsena: need arendusprojektid toetavad Klai- pedos Nafta pikaajalisi võimalusi tegevust laiendada,” ütlesid LHV analüütikud. LHV Pank on andnud Klaipedos Naftale ostusoovituse, hinna- tes õiglase väärtuse vahemikuks 55–65 eurosent. Praegu kaupleb aktsia 42 sendi tasemel. Aastaga on aktsia hind langenud 16%.

PANE TÄHELE

Viking Line teatas, et alustab koondamiseks läbirääkimisi.

Tallink Grupi nõukogu kutsus ju- hatusest tagasi Janek Stalmeistri.

Magnetic MRO emiteeris 8 miljo- ni euro väärtuses võlakirju.

BÖRSIKAUBAD

Kütused

04.02

USD	
Nafta IPE, bbl	61,91
Nafta NYMEX, bbl	53,82
Mootoribensiin, t	524,5
Diislikütus, t	593,75
Kerge kütteõli, t	575,5
Masuut (1% väävel), t	373
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,699
Põllumajandus	04.02
nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, US\$/nael	105,8
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	337,3
Kakao NYBOT, USD/t	2242
Nisua NYSE LIFFE, USD/t	169,85
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	372

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,583
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,72
Hongkongi dollar	HKD	8,969
India ruupia	INR	81,86
Jaapani jeen	JPY	125,71
Kanada dollar	CAD	1,499
Korea won	KRW	1278
Norra kroon	NOK	9,688
Poola zlot	PLN	4,285
Rumeenia leu	RON	4,752

Värvilised metallid

02.02

USD/t	
Alumiinium LME	1885
Vask LME	6093
Plii LME	2115,75
Nikkel LME	12835
Tina LME	20888
Tsink LME	2798

Väärismetallid

04.02

USD/units, units = 31,105 g	
Kuld COMEX	1314,21
Plaatina NYMEX	820
Palladium NYMEX	1366
Hõbe COMEX	15,9

ALLIKAS: REUTERS KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,180	-0,84	11270	36,5	2,2%	0,81	0,8%
Baltic Horizon Fund	1,303	-1,65	31740	8,8	-	-	7,0%
Baltika	0,168	-6,15	1330	-9,2	-17,8%	1,95	0,0%
EFTEN Real Estate Fund III	17	0	7070	12,1			4,0%
Ekspress Grupp	0,990	1,54	5200	38,1	1,5%	0,58	7,1%
Harju Elekter	5,140	0,78	13720	42,1	3,1%	1,37	4,7%
LHV Group	10,850	0,00	43020	10,6	18,5%	1,84	1,5%
Merko Ehitus	9,200	0,00	72280	8,0	15,0%	1,31	10,9%
Nordecon	0,975	-1,02	6480	23,9	4,1%	0,95	6,2%
PRFoods	0,620	0,00	0	15,8	6,1%	1,00	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,570	4,67	9580	27,2	4,0%	0,91	0,0%
Silvano FG	2,520	0,00	17540	7,9	31,6%	7,94	7,6%
Skano Group	0,410	0,00	0	-2,4	-20,2%	0,56	0,0%
Tallink Grupp	1,085	-0,46	32970	15,9	5,6%	0,85	2,8%
Tallinna Sadam	2,090	0,240	33300	27,9	4,516	1,531	
Tallinna Vesi	10,500	-0,47	3400	24,1	9,4%	1,62	3,4%
Tin Kaubamaja	8,980	-0,44	34810	11,9	17,2%	1,621	7,0%
Trigon PD	0,520	0,00	0	-0,2	-654,4%	1,30	0,0%

Riia

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindeks	7,96	2,05	6,9	0,6	1,923
Latvijas Gaze	10,5	0,96	15,6	1,4	-
Olainfarm	7,15	-0,69	8,7	1,0	2,917
SAF Tehnika	2,96	1,37		0,9	0

Pro Kapital ▲

+4,67%

Baltika ▼

-6,15%

04.02

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,90	1,37	13,7	3,2	4,1
Citycon	1,78	0,34	46,1	0,7	7,3
Elisa	36,15	0,42	18,2	5,1	4,9
Finnair	7,52	1,62	8,7	0,8	4,1
Fortum	19,98	0,13	19,8	1,5	5,5
HKScan	1,84	-4,86		0,3	4,7
Huhtamäki	29,02	0,07	16,2	2,5	2,8
Kesko	50,34	-0,16	22,8	2,4	4,4
Neste Oil	81,74	1,79	23,1	4,6	2,1
Nokia	5,24	-3,04		2,0	3,5
Olvi	33,10	0,00	17,3	3,0	2,4
Stockmann	2,14	0,23		0,2	0,0
Stora Enso	12,11	5,30	10,3	1,4	4,3
UPM-Kymmene	26,86	3,55	9,2	1,4	5,0
Yli	5,28	-8,89	31,9	0,7	4,7

Vilnius

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	1,600	0,63	11,5	1,7	10,7
Novaturas	8,450	-0,35		3,2	
Klaipedos Nafta	0,417	-0,24	9,9	0,8	10,7
Linas Agro	0,095	0	4,7	0,3	0,0
Panevezio Statybos Trestas	0,822	-3,29	7,2	0,4	7,1
Rokiškio Suris	2,580	0	23,1	0,7	3,9
Siauliai Bankas	0,428	-1,61	5,6	1,0	1,0
Snailge	0,175	0		1,3	0,0

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised ja turuülevaade: www.aripaev.ee/investor

EUR/SEK ▲

10,412

EUR/RUB ▼

74,940